

Jedinstveni identifikacioni broj (JIB)

4209184890004

Datum registracije

Sjedište

Tuzla

Ulica i broj

MARŠALA TITA 163

PDV obveznik

DA

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

11.05

Naziv pravnog lica

Pivara Tuzla d.d.

Oblik

d.d.

Matični broj

4209184890004

OVJERAVA FIA

Datum

Potpis referenta

Pečat

PDV broj

209184890004

Subjekt od javnog interesa

DA

Proizvodnja piva

Broj transakcionog računa

1340011120734778

E-mail adresa pravnog lica

senada.corhodzic@pivaratuzla.ba

Naziv banke

ASA Banka d.d. Sarajevo

Telefon pravnog lica

035/300 117

ODGOVORNO LICE U PRAVNOM LICU

Ime

Fahrudin

Prezime

Salihovic

Pozicija

direktor

Pol

Muški

VLASNIČKA STRUKTURA

Naziv suvlasnika

Procenat vlasništva

1. Bosna i Hercegovina

100,00%

2. Federacija BiH

3. Kanton

4. Grad

5. Opština 1

6. Opština 2

7. Opština 3

8. Drugo pravno lice u državnom vlasništvu

9. Privatno vlasništvo

Ukupno

100,00%

PODACI O FINANSIJSKOM IZVJEŠTAJU

Tip izvještaja

Revizorski

Verzija izvještaja

Osnovna

Interval izvještavanja - Datum od

1.1.2022.

Interval izvještavanja - Datum do

31.12.2022.

Datum sastavljanja izvještaja

26.6.2023.

Standard izvještavanja

MRS/MSFI (velika pravna lica)

Izvještaj priprema

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Sarajevo; licenca br. 9090356107

E-mail adresa

amila.subic@pwc.com

Kontakt-telefon

033/821-600**JIB+ 4209184890004152245103**

POSREDOVANJE
POSREDOVANJE
POSREDOVANJE

POSREDOVANJE

POSREDOVANJE

POSREDOVANJE POSREDOVANJE

Broj: 05-01-1559/23

Datum: 15.05.23

PIVARA D.D. Tuzla

Finansijski izvještaji
za godinu završenu 31. decembra 2022.

Sadržaj

	Strana
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2 - 6
Izvještaj o finansijskom položaju	7
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	8
Izvještaj o promjenama na kapitalu	9
Izvještaj o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske izvještaje	11 – 50
Prilog 1 – Godišnji izvještaj o poslovanju	

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava društva Pivara d.d. Tuzla („Društvo“) dužna je pripremiti finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji u svim značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj Društva, te rezultate njegovog poslovanja i novčanih tokova, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Društva, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

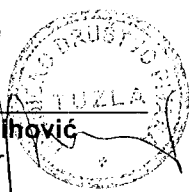
Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim izvještajnim okvirom i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na konceptu vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

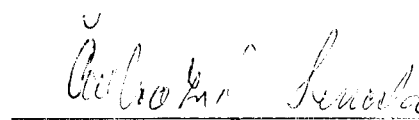
Uprava je odgovorna da Nadzornom odboru podnese godišnje finansijske izvještaje Društva. Nadzorni odbor je dužan da odobri godišnje finansijske izvještaje, te ih podnese Skupštini Društva na usvajanje.

Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022., prikazani na stranama od 7 do 50, odobreni su od strane Uprave 28. aprila 2023. godine za podnošenje Nadzornom odboru.

U ime i za račun Društva:

Fahrudin Salihović
Direktor

Senada Čorhodžić
Šef sektora računovodstva

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima Pivara d.d. Tuzla:

Naše mišljenje

Prema našem mišljenju priloženi finansijski izvještaji, u svim značajnim aspektima, fer prezentuju finansijski položaj društva Pivara d.d. Tuzla („Društvo“) na dan 31. decembra 2022. godine, kao i finansijski rezultat i novčane tokove Društva za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Predmet revizije

Finansijski izvještaji Društva obuhvataju:

- izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2022. godine;
- izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu završenu na taj dan;
- izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu završenu na taj dan;
- izvještaji o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan; i
- napomene uz finansijske izvještaje, koje uključuju značajne računovodstvene politike i druga objašnjenja.

Osnova za mišljenje

Našu reviziju obavili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije („MSRev“). Naše odgovornosti u skladu s tim standardima detaljnije su opisane u sekciji Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da osiguraju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Nezavisnost

Nezavisni smo u odnosu na Društvo u skladu sa Kodeksom etičkog ponašanja za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde za nezavisnost) izdatim od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ispunili smo i naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom i etičkim zahtjevima Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Nas pristup reviziji

Pregled

Značajnost

- Ukupna značajnost za finansijske izvještaje Društva: 230 hiljada bosansko-hercegovačkih konvertibilnih maraka („BAM“), što predstavlja 1% ukupnih prihoda Društva.

Ključno pitanje revizije

- Nadoknadivi iznos nekretnina, postrojenja i opreme

Kao dio kreiranja naše revizije, utvrdili smo značajnost i procijenili rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima. Konkretno, razmatrali smo područja subjektivnih procjena Uprave, kao što su, na primjer, značajne računovodstvene procjene koje uključuju pretpostavke i uzimaju u obzir buduće događaje koji su inherentno neizvjesni. Kao i kod svake revizije, obavili smo također i postupke vezano za rizik od zaobilaženja internih kontrola od strane Uprave, uključujući između ostalog i analizu da li postoje dokazi koji bi upućivali na pristranost koja predstavlja rizik značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare.

Prilagodili smo obim naše revizije kako bismo obavili dovoljno postupaka koji nam omogućava da damo mišljenje o finansijskim izvještajima u cjelini, uzimajući u obzir strukturu Društva, računovodstvene procese i kontrole, te industriju u kojoj Društvo posluje.

Značajnost

Na obim naše revizije uticala je primjena načela značajnosti. Revizija je kreirana na način da se stekne razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže značajna pogrešna prikazivanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati kao posljedica prevare ili greške. Ona se smatraju značajnim ukoliko se opravdano može očekivati da bi mogla, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke donesene na osnovu finansijskih izvještaja.

Na osnovu naše profesionalne prosudbe, definisali smo određene kvantitativne pragove značajnosti, kao i nivo opšte značajnosti za finansijske izvještaje kao cjelinu, kao što je prikazano u tabeli niže. Oni su nam, uz kvalitativne faktore, pomogli u određivanju obima revizije, vrste, vremenskog okvira i obima revizijskih procedura, kao i utvrđivanju efekata pogrešnih prikazivanja, ukoliko postoje, pojedinačno ili zbirno, na finansijske izvještaje kao cjelinu.

Nivo značajnosti	230 hiljada BAM
Osnova za definisanje	1% od ukupnih prihoda
Obrazloženje za primijenjeni nivo značajnosti	Društvo je profitno orijentisano. Ipak, smatramo da je primarna orijentacija Društva da uveća tržišni udio u veoma konkurentnom okruženju. Na temelju toga, revizorski tim je odlučio upotrijebiti drugu uobičajenu mjeru uspješnosti – ukupne prihode kao osnovu za značajnost.
	Izabrali smo 1% što je u skladu sa kvantitativnim pragom značajnosti za primijenjenju osnovu za utvrđivanje značajnosti.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila od najvećeg značaja prilikom obavljanja naše revizije finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, kao i pri formiranju našeg mišljenja, te o njima ne izražavamo posebno mišljenje.

Ključno pitanje revizije	Kako smo pristupili ključnom pitanju revizije
<p><i>Pogledati Napomenu 4 (Ključne računovodstvene procjene i prosudbe)</i></p> <p>Fokusirali smo se na ovu oblast zbog veličine nekretnina, postrojenja i opreme Društva (26.815 hiljada BAM na dan 31. decembra 2022. godine i 98% dugotrajne imovine Društva), te zbog toga što procjena nadoknadive vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme Društva od strane Uprave uključuje prosudbe o budućim rezultatima poslovanja i diskontnoj stopi primijenjenim na prognozirane buduće novčane tokove.</p> <p>Prosudbe o budućim rezultatima uključuju stope rasta prodaje, varijabilne i fiksne troškove, CAPEX, potrebe za radnim kapitalom, stopu rasta terminalne vrijednosti i diskontnu stopu. Na ove procjene i prosudbe mogu utjecati neočekivane promjene budućih tržišnih ili ekonomskih uslova ili primijenjena diskontna stopa. Uprava je zaključila da vrijednost nekretnina, postrojenja i oprema nije umanjena na dan 31. decembra 2022. godine.</p> <p>Uzeli smo u obzir nedavne makroekonomske i geopolitičke događaje, uključujući višu inflaciju i kamatne stope, rastuće cijene energije i kontinuirani geopolitički sukob kao pokretački događaj za umanjene vrijednosti imovine.</p> <p>Iako, na osnovu povijesnih, trenutnih i prognoziranih rezultata, Uprava vjeruje da postoji značajna razlika između vrijednosti u upotrebi jedinica koje generiraju novac i njihove knjigovodstvene vrijednosti, ovo je za nas ostalo u fokusu kao rezultat veličine predmetnih nekretnina, postrojenja i opreme, kao i imajući u vidu inherentni rizik neizvjesnosti u vezi sa značajnim procjenama koje je napravila Uprava pri procjeni nadoknadive vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme.</p>	<p>Ocijenili smo i preispitali sastav prognoza budućih novčanih tokova Uprave i postupak na osnovu kojeg su pripremljene. Kao dio naših postupaka, pregledali smo da li je Uprava slijedila njihov dokumentirani postupak za sastavljanje prognoza budućih novčanih tokova, utvrđujući da li su takve prognoze novčanih tokova u skladu s budžetom odobrenim od strane Nadzornog odbora.</p> <p>Ocijenili smo primijenjeni opći pristup testiranju umanjenja vrijednosti, obračun vrijednosti u upotrebi Društva i metodologiju vrednovanja.</p> <p>Dobili smo prognoze budućih novčanih tokova Uprave, testirali smo matematičku tačnost izračuna vrijednosti u upotrebi i usaglasili ih s odobrenim jednogodišnjim finansijskim budžetom i budućim prognozama.</p> <p>Usporedili smo stvarne rezultate tekuće godine sa podacima o tekućoj godini uključenim u prognozu iz prethodne godine kako bismo utvrdili jesu li trenutne prognoze i osnovne pretpostavke možda nerealne.</p> <p>Također smo procijenili opravdanost ključnih pretpostavki korištenih u izračunima, koje uključuju stope rasta prodaje, varijabilne i fiksne troškove, CAPEX, potrebe za radnim kapitalom, stopu rasta terminalne vrijednosti i diskontnu stopu. Kada smo procjenjivali ove ključne pretpostavke, razgovarali smo o njima s Upravom kako bismo razumjeli i ocijenili osnov Uprave za utvrđivanje pretpostavki i usporedili smo prognoze budućih novčanih tokova sa historijskim iskustvom i eksternim tržišnim podacima i drugim dostupnim eksternim izvorima. Također smo angažirali naše stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi nam pomogli u procjeni opravdanosti diskontne stope i stope terminalnog rasta koje je koristila Uprava.</p> <p>Sproveli smo analizu osjetljivosti kako bismo razmotrili uticaj promjene ključnih pretpostavki, prosudbi i procjena na nadoknadivu vrijednost.</p> <p>Pregledali smo relevantna objavljivanja u finansijskim izvještajima.</p>

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije, dobijene do datuma ovog revizorskog izvještaja, obuhvataju Godišnji izvještaj o poslovanju propisan Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine (koji ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima).

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjerenje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije navedene gore, i pri tome razmotrimo da li postoje značajne nekonzistentnosti između njih i finansijskih izvještaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju značajno pogrešna prikazivanja.

Ako, na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji značajno pogrešno prikazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da o toj činjenici izvijestimo. U tom smislu, ne postoji ništa o čemu bi trebali da izvijestimo.

Odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinitu i fer prezentaciju u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole za koje Uprava utvrdi da su neophodne za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajno pogrešno prikazivanje, nastalo bilo uslijed prevare ili greške.

Prilikom pripreme finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenu sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja, ako je to primjenjivo, te za korištenje vremenske neograničenosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako Uprava namjerava likvidirati Društvokon, ili prestati sa poslovanjem ili nema realnu alternativu nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su da dobijemo razumno uvjerenje o tome da li finansijski izvještaji u cjelini ne sadrže značajno pogrešno prikazivanje, nastalo bilo uslijed prevare ili greške, te da izdamo revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa MRevS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje, ako ono postoji. Pogrešna prikazivanja mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim, pojedinačno ili zbirno, ako se može razumno očekivati da utiču na ekonomske odluke korisnika donesenih na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MRevS, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskim izvještajima, nastalog bilo uslijed prevare ili greške, kreiramo i sprovodimo revizijske procedure kao odgovor na spomenute rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji predstavljaju dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare veći je od rizika neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed greške, budući da prevara može uključiti tajne sporazume, falsifikovanje, namjerne propuste, pogrešno prikazivanje podataka ili zaoblazjenje sistema internih kontrola.

- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo kreirali revizijske procedure koje su primjerene u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti sistema internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo adekvatnost primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena i objavljivanja izvršenih od strane Uprave.
- Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene koncepta vremenske neograničenosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane Uprave, i na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji značajna neizvjesnost u pogledu događaja, odnosno stanja koji može da podstakne značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji visok stepen neizvjesnosti, dužni smo da u našem revizorskom izvještaju skrenemo pažnju na odgovarajuća objavljivanja u finansijskim izvještajima, odnosno da, u slučaju neadekvatnih objavljivanja, modifikujemo naše mišljenje. Zaključke donosimo na osnovu revizijskih dokaza pribavljenih do datuma našeg revizorskog izvještaja. Ipak, budući događaji, odnosno stanja mogu dovesti do toga da Društvo prekine s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo sveukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objavljivanja da li finansijski izvještaji prikazuju transakcije i događaje na način koji obezbjeđuje realnu i objektivnu prezentaciju.

Između ostalog, mi komuniciramo sa Nadzornim odborom o planiranom obimu i vremenu revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući bilo kakve značajne nedostatke sistema internih kontrola uočene tokom naše revizije.

Mi, takođe, dajemo izjavu Nadzornom odboru da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu neovisnosti, te da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se razumno može smatrati da utiču na neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o odgovarajućim mjerama zaštite.

Između pitanja o kojima se komunicira s Nadzornim odborom, mi određujemo ona pitanja koja su od najvećeg značaja za reviziju finansijskih izvještaja za tekući period i koja, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Ova pitanja su opisana u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakonska regulativa ne dopušta njihovo javno objavljivanje, ili kada, u izuzetno rijetkim slučajevima, utvrdimo da spomenuta pitanja ne treba objavljivati u našem revizorskom izvještaju, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objavljivanja nadmašile koristi javnog interesa od takve objave.

Partner na projektu revizije, nakon koje revizor izdaje Izvještaj neovisnog revizora je Emmanuel Koenig.

Za i u ime PricewaterhouseCoopers d.o.o.

Mirza Bihorac
Direktor i ovlašteni revizor

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

28. april 2023.

PIVARA d.d. Tuzla
Izveštaj o finansijskom položaju
na dan 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
IMOVINA			
Dugotrajna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema	5	26.814.566	27.644.067
Imovina s pravom korištenja	6	452.703	164.746
Nematerijalna imovina		64.734	71.952
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	8.2	2.229	181.571
		27.334.232	28.062.336
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	9	7.672.552	6.345.011
Potraživanja od kupaca	8.1	544.301	1.422.133
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	8.2	3.663	462.602
Akontacije poreza na dobit		76.015	43.330
Ostala imovina i potraživanja	10	384.511	295.286
Finansijska imovina po FVDG	7	850.642	831.994
Novac i novčani ekvivalenti	8.3	284.430	245.767
		9.816.114	9.646.123
UKUPNO IMOVINA		37.150.346	37.708.459
OBAVEZE			
Dugotrajne obaveze			
Obaveze po uzetim kreditima	11.1	2.010.599	4.662.693
Obaveze po osnovu najмова	11.2	344.496	144.940
Rezervisanja	12	268.638	216.660
		2.623.733	5.024.293
Kratkotrajne obaveze			
Obaveze prema dobavljačima	11.4	2.353.129	1.893.682
Ugovorne obaveze	11.5	367.862	198.761
Obaveze po uzetim kreditima	11.1	2.909.434	2.557.474
Obaveze po osnovu najмова	11.2	124.016	29.411
Ostale obaveze	13	615.817	556.160
		6.370.258	5.235.488
UKUPNO OBAVEZE		8.993.991	10.259.781
KAPITAL			
Dionički kapital	14	14.633.929	14.633.929
Zakonske rezerve		3.658.482	3.658.482
Zadržana dobit		9.863.944	9.156.267
UKUPNO KAPITAL		28.156.355	27.448.678
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE		37.150.346	37.708.459

Napomene na stranama 11 do 50 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

PIVARA d.d. Tuzla
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti
na dan 31. decembra 2022. godine

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	2022.	2021.
Izveštaj o dobiti ili gubitku			
Prihodi iz ugovora s kupcima	15	23.016.058	22.900.888
Ostali prihodi i dobici	16	177.089	178.355
Finansijski prihodi		3	27
		23.193.150	23.079.270
Nabavna vrijednost prodate robe		(124.242)	(74.025)
Promjene u zalihama gotovih proizvoda i proizvodnje u toku		477.348	199.645
Troškovi sirovina i materijala	17	(9.784.108)	(9.351.629)
Troškovi energije i goriva		(2.597.767)	(1.853.300)
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	18	(4.869.710)	(4.446.355)
Trošak amortizacije		(3.273.180)	(2.937.484)
Troškovi primljenih usluga	19	(1.629.977)	(1.586.180)
Ostali poslovni rashodi i troškovi	20	(250.291)	(264.028)
Neto otpuštanje umanjenja vrijednosti finansijske imovine	21	45.393	209.865
Finansijski rashodi		(149.777)	(190.446)
Ostali rashodi i gubici	22	(220.733)	(163.289)
		(23.147.213)	(20.457.226)
Dobit prije oporezivanja		816.106	2.622.044
Porez na dobit	23	(108.429)	(201.211)
DOBIT		707.677	2.420.833
Ostala sveobuhvatna dobit			
Stavke koje mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		-	-
Stavke koje neće biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		-	-
		-	-
UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT		707.677	2.420.833
Zarada po dionici za dobit koja pripada običnim dioničarima:			
Osnovna zarada po dionici		0,51	1,73
Razrijeđena zarada po dionici		0,51	1,73

Napomene na stranama 11 do 50 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

PIVARA d.d. Tuzla
Izveštaj o promjenama na kapitalu
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

	Dionički kapital	Zakonske rezerve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2021.	14.633.929	3.658.482	6.735.434	25.027.845
Dobit za godinu	-	-	2.420.833	2.420.833
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	2.420.833	2.420.833
Stanje na dan 31. decembra 2021.	14.633.929	3.658.482	9.156.267	27.448.678
Dobit za godinu	-	-	707.677	707.677
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	707.677	707.677
Stanje na dan 31. decembra 2022.	14.633.929	3.658.482	9.863.944	28.156.355

Napomene na stranama 11 do 50 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

PIVARA d.d. Tuzla
Izveštaj o novčanim tokovima
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	2022.	2021.
Novčani tok iz operativnih aktivnosti			
Dobit prije oporezivanja		816.106	2.622.044
Usklađenja za:			
Amortizacija		3.723.180	2.937.484
(Dobitak)/gubitak od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme, neto	16, 22	(2.907)	5.755
Ostali rashodi		36.372	-
Efekti promjene fer vrijednosti instrumenata kapitala po FVDG	16	(18.648)	-
Neto dobiti od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja	16	(1.630)	-
Ispravka vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto	21	5.305	7.838
Otpuštanje ispravke vrijednosti ostale imovine po amortizovanom trošku, neto	21	(50.698)	(217.703)
Viškovi, manjkovi, otpisi i prilagođavanje vrijednosti zaliha, neto	16, 22	34.482	49.171
Otpisane obaveze	16	(17.719)	(96.808)
Otpis potraživanja od kupaca		1.295	667
Povećanje rezervisanja, neto	16, 22	51.978	35.494
Prihodi od kamata priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku		(3)	(27)
Finansijski rashodi priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku		149.777	190.446
Promjene u obrtnom kapitalu			
Povećanje zaliha		(1.362.023)	(537.544)
Smanjenje potraživanja od kupaca		148.571	361.173
Povećanje ostale imovine i potraživanja		(89.222)	(198.426)
Povećanje obaveza prema dobavljačima		794.037	916.662
Povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza		59.657	(66.699)
Povećanje ugovornih obaveza		169.101	8.307
Plaćeni porez na dobit		(141.114)	(123.954)
Neto novčani tok koji je generisan u poslovnim aktivnostima		3.855.897	5.893.880
Novčani tok iz ulagačkih aktivnosti			
Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme	5	(2.336.996)	(3.061.325)
Nabavke nematerijalne imovine		(11.665)	(55.327)
Prilivi od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		8.433	8.565
Prilivi od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku		372.108	271.067
Neto novčani tok koji je korišten u ulagačkim aktivnostima		(1.968.120)	(2.837.020)
Novčani tok iz finansijskih aktivnosti			
Priliv od uzetih kredita		1.000.000	-
Otplata glavnice uzetih kredita		(2.577.442)	(2.815.095)
Otplata kamate po uzetim kreditima		(129.292)	(182.913)
Otplata glavnice po najmovima		(121.864)	(28.258)
Otplata kamate po najmovima		(20.516)	(7.502)
Neto novčani tok koji je korišten u finansijskim aktivnostima		(1.849.114)	(3.033.768)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		38.663	23.092
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	8.3	245.767	222.675
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	8.3	284.430	245.767

Napomene na stranama 11 do 50 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

1. Opće informacije

PIVARA d.d. Tuzla („Društvo“) je osnovano 30. aprila 1991. godine na osnovu rješenja Kantonalnog suda u Tuzli broj U/I – 797/91.

Osnovne poslovne aktivnosti Društva su proizvodnja piva, slada i bezalkoholnih pića, trgovina na veliko i malo, prijevoz dobara i obavljanje usluga.

Registrovana adresa Društva je Maršala Tita br. 163, 75000 Tuzla.

Na dan 31. decembra 2022. godine, Društvo je imalo 204 zaposlenih (2021.: 202 zaposlenih).

Uprava

Fahrudin Salihović, direktor

Nadzorni odbor

Sabrudin Hadžiabdić, predsjednik od 27. juna 2022. godine

Amina Gutić, predsjednik do 27. juna 2022. godine

Senad Džambić, član od 27. juna 2022. godine

Miralem Mešković, član od 27. juna 2022. godine

Edina Hukić, član do 27. juna 2022. godine

Fuad Rahmanović, član do 27. juna 2022. godine

Odbor za reviziju

Nela Kunosić, predsjednik

Alma Pejić, član

Sabina Arapčić, član

2. Osnova za pripremu finansijskih izvještaja

2.1 Izvještajni okvir

Zasebni finansijski izvještaji Društva pripremljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 15/21). Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine, standardi finansijskog izvještavanja koji se primjenjuju u Federaciji Bosne i Hercegovine („FBiH“) su Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) usvojeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („IASB“), koji su zvanično prevedeni i objavljeni na lokalnom jeziku od strane ovlaštenog računovodstvenog tijela.

Društvo primjenjuje sve MSFI sa izmjenama i interpretacijama usvojenim od strane IASB-a i Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, kao i sve povezane interpretacije, prateće instrukcije, objašnjenja i vodiče, isključujući procjenu uticaja neobjavljenih novih računovodstvenih standarda (koji nisu obavezni za period izvještavanja koji završava 31. decembra 2022.) na Društvo u trenutnom ili budućim periodima izvještavanja i na predvidljive buduće transakcije.

2.2 Vremenska neograničenost poslovanja

Finansijski izvještaji pripremljeni su pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Društvo biti sposobno realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

2.3 Načelo historijskog troška

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška, osim za određenu finansijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti.

2.4 Mjerenje fer vrijednosti

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju ili bi bila plaćena za prijenos obaveza u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to je li ta cijena direktno uočljiva ili procijenjena koristeći drugu tehniku procjene vrijednosti. U procjeni fer vrijednosti imovine ili obaveza, Društvo uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveza kada bi učesnici na tržištu uzeli u obzir ove karakteristike kod određivanja cijene imovine ili obaveza na datum mjerenja.

Fer vrijednost imovine ili obaveze mjeri se koristeći pretpostavke koje bi primjenjivali učesnici na tržištu prilikom definisanja cijene imovine ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djeluju u njihovom ekonomskom interesu.

Mjerenje fer vrijednosti nefinansijske imovine uzima u obzir sposobnost učesnika u tržištu da generiše ekonomske benefite koristeći imovinu na najveći i najbolji mogući način ili prodajući je drugom učesniku na tržištu koje će na taj isti način koristiti tu imovinu.

Društvo koristi metode procjene koje su prikladne u datim okolnostima i za koje je dostupna dovoljna količina podataka da bi se izmjerila fer vrijednost, maksimalno povećavajući upotrebu svih relevantnih uočljivih ulaznih jedinica i minimizirajući upotrebu neuočljivih ulaznih jedinica. Sva imovina i obaveze za koje je izmjerena ili opisana fer vrijednost u finansijskom izvještaju kategorisana je unutar hijerarhije fer vrijednosti. Hijerarhija na osnovu najnižeg nivoa ulaznih jedinica koji je značajan za mjerenje fer vrijednosti, je opisana kako slijedi i to:

2. Osnova za pripremu finansijskih izvještaja (nastavak)

2.4 Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

- Nivo 1 – kotirane (nekorigovane) cijene na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze;
- Nivo 2 – tehnike vrednovanja kod kojih je najniži nivo ulaznih podataka, koji je značajan za mjerenje fer vrijednosti, direktno ili indirektno uočljiv; i
- Nivo 3 – tehnike vrednovanja kod kojih je najniži nivo ulaznih podataka, koji je značajan za mjerenje fer vrijednosti, neuočljiv.

Za imovinu i obaveze koje se priznaju u finansijskim izvještajima po fer vrijednosti na trajnoj osnovi, Društvo utvrđuje postoje li prenosni između nivoa u hijerarhiji ponovnom procjenom kategorizacije (na osnovu najnižeg nivoa ulaznih podataka koji je značajan za mjerenje fer vrijednosti u cjelini) na kraju svakog izvještajnog perioda.

Dodatne informacije o pretpostavkama u mjerenju fer vrijednosti sadržane su u sljedećim napomenama:

- Napomena 26.4 – finansijski instrumenti.

2.5 Novi i izmijenjeni standardi, usvojeni od strane Društva

Društvo je po prvi put primijenilo sljedeće nove i revidirane standarde i izmjene, kao i interpretacije, za godišnji izvještajni period koji počinje 1. januara 2022. godine:

- Koncesije za najamnine u vezi sa Covid-19 – (dodatne) izmjene MSFI 16 (izdato 31. marta 2021. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. aprila 2021.)
- Prilivi prije namjeravane upotrebe, Štetni i ugovori - troškovi ispunjavanja ugovora, Referenca na Konceptualni okvir - izmjene uskog obima MRS 16, MRS 37 i MSFI 3 i Godišnja poboljšanja MSFI 2018-2020 - izmjene MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41 (izdato 14. maja 2020. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022.)..

Ove izmjene nisu imale uticaja na iznose priznate u prethodnim periodima i ne očekuje se da će značajno uticati na trenutni ili buduće periode.

2.6 Objavljeni standardi koji još uvijek nisu stupili na snagu

Objavljeni su određeni novi računovodstveni standardi i tumačenja, koji nisu obavezni za period izvještavanja koji završava 31. decembra 2022. i koji nisu bili ranije usvojeni od strane Društva:

- Prodaja ili unos u imovini između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata – Izmjene MSFI 10 i MRS 28 (izdato 11. septembra 2014. godine i stupa na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon datuma koji utvrdi IASB)
- MSFI 17: „Ugovori o osiguranju“ (izdato 18. maja 2017.) i izmjene MSFI 17 i MSFI 4 (izdato 25. juna 2020.) - svi na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023.
- Izmjene MRS 1 i MSFI izjave o praksi br. 2: Objavljivanje računovodstvenih politika (izdato 12. februara 2021. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023.)
- Izmjene MRS 8: Definicija računovodstvene procjene (izdato 12. februara 2021. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023.)
- Odgođeni porez u vezi sa imovinom i obavezama proisteklim iz pojedinačne transakcije - Izmjene MRS 12 (izdato 7. maja 2021. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023.)
- Opcija prelaska za osiguravače koji primjenjuju MSFI 17 – Izmjene MSFI 17 (izdato 9. decembra 2021. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023.)

2. Osnova za pripremu finansijskih izvještaja (nastavak)

2.6 Objavljeni standardi koji još uvijek nisu stupili na snagu (nastavak)

- Izmjene MSFI 16: Obaveza po osnovu najma kod transakcije prodaje i povratnog najma (izdato 22. septembra 2022. i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024.)
- Klasifikacija obaveze kao kratkotrajne ili dugotrajne - Izmjene MRS 1 (originalno izdato 23. januara 2020., naknadno izmijenjeno 15. jula 2020. i 31 oktobra 2022., konačno na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024.)

Od ovih standarda se ne očekuje da imaju značajan uticaj na Društvo u trenutnom ili budućim periodima izvještavanja i na predvidljive buduće transakcije.

3. Sažetak računovodstvenih politika

3.1 Uporedni podaci

Finansijski izvještaji uključuju uporedne podatke za godinu završenu 31. decembra 2021.

3.2 Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (BAM), obzirom da je to funkcionalna valuta Društva. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 BAM).

3.3 Strane valute

Transakcije u valutama koje nisu BAM se početno evidentiraju po kursu koji važi na dan transakcije.

Monetarna imovina i obaveze denominirane u takvim valutama preračunavaju se po stopama koje važe na datum izvještajnog perioda.

Nemonetarne stavke iskazane po fer vrijednosti koje su denominirane u stranim valutama ponovo se preračunavaju po kursu važećem na dan kada je utvrđena fer vrijednost.

Nemonetarne stavke denominirane u stranim valutama koje se mjere po historijskom trošku se ne preračunavaju ponovo.

Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u izvještaj o dobiti ili gubitku u periodu u kojem su nastali. Bilo koji efekat preračunavanja unutar dobitaka ili gubitaka od nemonetarne imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, biti će priznat kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

3.4 Prihodi iz ugovora sa kupcima

Prihodi nastaju tokom redovnog poslovanja Društva. Prihod se mjeri u iznosu cijene transakcije. Cijena transakcije je iznos naknade za koju Društvo očekuje da ima pravo u zamjenu za prenos kontrole nad obećanim proizvodima/robom ili uslugama kupcu, isključujući iznose naplaćene u ime trećih strana. Društvo priznaje prihod kada prenese kontrolu nad proizvodom/robom ili uslugom kupcu.

Društvo proizvodi i prodaje pivo i druga bezalkoholna pića na veleprodajnom tržištu. Prodaja se priznaje nakon što je kontrola nad proizvodima prenesena, a to je kada su proizvodi isporučeni kupcu, te kupac ima potpunu diskreciju nad kanalom i cijenom za prodaju proizvoda, i ne postoji neispunjena obaveza koja bi mogla uticati na prihvatanje proizvoda od strane kupca. Dostava se smatra izvršenom kada su proizvodi isporučeni na određenu lokaciju, rizici zastarjelosti i gubici preneseni na kupca, bilo da je kupac prihvatio proizvode u skladu sa ugovorom, odredbe o prihvatanju su istekle ili Društvo ima objektivan dokaz da su svi kriteriji za prihvatanje zadovoljeni.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.4 Prihodi iz ugovora sa kupcima (nastavak)

Proizvodi i roba se često prodaju sa retrospektivnim popustima na količinu, na osnovu ukupne prodaje u periodu od 12 mjeseci. Prihod od ovih prodaja priznaje se na osnovu cijena navedenih u ugovoru, umanjeno za procijenjene popuste na količinu. Akumulirano iskustvo se koristi da se procijene i izračunaju popusti, koristeći metodu očekivane vrijednosti, a prihod se priznaje samo do nivoa na kojem je vrlo vjerovatno neće doći do značajnog poništenja. Obaveza za refundiranje (uključena u ostale obaveze) priznata je za očekivane popuste koji se odobravaju kupcu u vezi sa prodajom ostvarenom do kraja izvještajnog perioda. Nijedan element finansiranja ne smatra se prisutnim, jer je prodaja ostvarena s rokom plaćanja od 10 do 60 dana, što je u skladu sa tržišnom praksom. Obaveza Društva da popravi ili zamijeni oštećene proizvode pod standardnim uslovima garancije se priznaje kao rezervisanje.

Rezervisanje za buduće zahtjeve po garancijama predstavlja najbolju procjenu iznosa koji klijenti može zahtijevati, uzimajući u obzir količinu i kvalitet prodate robe/proizvoda.

Potraživanje se priznaje kada se proizvodi/roba isporuče obzirom da je u tom trenutku naknada bezuslovna i budući da se zahtijeva samo protok vremena prije nego plaćanje postane dospjelo.

Ukoliko kupcu budu isporučeni proizvodi od strane Prodavca koji se ne mogu dalje distribuirati zbog oštećenja nastalih u procesu proizvodnje, skladištenja ili distribucije, Društvo odobrava zamjenu takve robe za robu koja nije oštećena, na vlastiti teret, ukoliko kupac obavijesti Društvo o navedenom u pisanom obliku u periodu od 24 sata od momenta dostave. Društvo odobrava fizičku zamjenu proizvoda koji je pred istek roka trajanja, samo u slučaju pismene obavijesti kupca o isteku roka dostavljene Društvu u roku do maksimalno 45 dana prije isteka roka trajanja naznačenog na artiklu.

Društvo koristi svoje akumulirano historijsko iskustvo za procjenu broja povrata na nivou portfelja primjenom metode očekivane vrijednosti. Pošto je broj proizvoda/robe koji se vraćaju godinama stabilan, vrlo je vjerovatno da neće doći do značajnog poništenja u kumulativno priznatom prihodu. Validnost ove pretpostavke i procijenjeni iznos povrata se ponovno procjenjuju na svaki izvještajni datum.

Za proizvode/robu za koje se očekuje da budu vraćeni, Društvo koriguje prihode i priznaje obavezu za refundiranje (uključenu u ostale obaveze). Pravo na povrat imovine uključeno u ostalu imovinu i potraživanja (i odgovarajuće ispravke troškova prodaje) također se priznaju kao pravo na dobijanje proizvoda/robe nazad od kupca.

Ako Društvo pruži dodatne usluge kupcu nakon što je prenešena kontrola nad proizvodom/robom, prihod od takvih usluga se smatra posebnom izvršivom obavezom i priznaje se tokom vremena pružanja usluga.

Društvo upravlja lancem maloprodajnih objekata koji se bave prodajom piva i drugih bezalkoholnih pića. Prihod od prodaje proizvoda/robe priznaje se kada Društvo proda proizvod/robu kupcu.

Plaćanje cijene transakcije dopijeva odmah, odnosno u momentu kada kupac kupi proizvod ili robu u prodavnici i preuzme isporuku.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.4 Prihodi iz ugovora sa kupcima (nastavak)

Ako Društvo pruži dodatne usluge kupcu nakon što je prenešena kontrola nad proizvodom/robom, prihod od takvih usluga se smatra posebnom izvršivom obavezom i priznaje se tokom vremena pružanja usluga

Društvo ne očekuje da će imati bilo kakve ugovore gdje period od transfera obećanih dobara ili usluga kupcima i plaćanja od strane kupaca, prelazi jednu godinu. Shodno tome, Društvo ne prilagođava nijednu transakcijsku cijenu za vremensku vrijednost novca.

3.5 Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po trošku umanjenom za ispravku vrijednosti i eventualno priznate gubitke uslijed umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane sa dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Za kvalifikovana sredstva, trošak nabavke uključuje i troškove pozajmljivanja kapitalizirane u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene, te investicijskog održavanja manjeg obima, priznaju se kao rashod kad su nastali.

Imovina u izgradnji, koje se gradi u svrhu pružanja usluga ili administrativne svrhe, iskazane su po trošku nabavke umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja. Takva imovina se reklasifikuje na odgovarajuće kategorije nekretnina, postrojenja i opreme nakon što je dovršena i spremna za namjeravanu upotrebu.

Dobici i gubici temeljem rashodovanja ili otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između iznosa priliva od prodaje i knjigovodstvenog iznosa sredstva, i priznaju se u izvještaju o dobiti ili gubitku u periodu u kojem su nastali.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu obračuna kako slijedi:

	2022.	2021.
Građevine	20 do 77 godina (1,30% - 5%)	20 do 77 godina (1,30% - 5%)
Postrojenja i oprema	5 do 17 godina (6% - 20%)	5 do 17 godina (6% - 20%)
Transportna sredstva	5 do 20 godina (5% - 20%)	5 do 20 godina (5% - 20%)
Namještaj, uređaji i aparati	5 do 25 godina (4% do 20%)	5 do 25 godina (4% do 20%)

Društvo preispituje procijenjeni vijek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Zemljište se ne amortizuje.

Amortizacija se klasifikuje u izvještaju o dobiti ili gubitku na osnovu funkcije nekretnina, postrojenja i opreme.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Nematerijalna imovina

Zasebno nabavljena nematerijalna imovina, na početnom priznavanju, mjeri se po trošku. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za ispravku vrijednosti i eventualno priznate gubitke uslijed umanjenja vrijednosti.

Nematerijalna imovina se amortizuje tokom svog korisnog ekonomskog vijeka upotrebe i procjenjuje za umanjenje vrijednosti kadgod postoje naznake da vrijednost nematerijalnog sredstva može biti umanjena.

Amortizacija se obračunava linearno, kako slijedi:

	2022.	2021.
Softver	5 godina (20%)	5 godina (20%)
Licence	5 godina (20%)	5 godina (20%)

Period i metoda amortizacije su preispituju barem na kraju svakog izvještajnog perioda. Promjene u očekivanom vijeku upotrebe ili u očekivanom načinu korištenja budućih ekonomskih koristi ugrađenih u sredstvu smatraju se modifikacijama u periodu ili metodi amortizacije, i tretiraju sa kao promjene u računovodstvenim procjenama. Trošak amortizacije nematerijalne imovine priznaje se u izvještaju o dobiti ili gubitku u kategoriji troška koja je konzistentna sa funkcijom nematerijalne imovine.

3.7 Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine, izuzimajući zalihe

Na svaki datum izvještajnog perioda Društvo preispituje da li postoje naznake da je došlo do umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine. Ako postoje takve naznake, ili ako ukoliko se zahtijeva godišnje testiranje na umanjenje vrijednosti, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos sredstva. Zavisno koji iznos je veći, nadoknadivi iznos sredstva je ili fer vrijednost sredstva ili upotrebna vrijednost sredstva. Nadoknadivi iznos se utvrđuje za individualno sredstvo, osim ukoliko to sredstvo ne generiše novčane tokove koji su većim dijelom nezavisni od onih generisanih od drugih sredstava ili grupe sredstava. Kada knjigovodstveni iznos sredstva premašuje nadoknadivi iznos, smatra se da je vrijednost sredstva umanjena i ista se otpisuje od nadoknadivog iznosa.

Za potrebe procjene upotrebne vrijednosti, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Mjerenje fer vrijednosti se vrši kako je opisano u Napomeni 2.4.

Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u izvještaju o dobiti ili gubitku u kategoriji troškova koja je konzistentna sa funkcijom sredstva čija je vrijednost umanjena.

Na datum izvještajnog perioda vrši se procjena kako bi se utvrdilo da li postoje naznake da prethodno priznati gubici od umanjenja više ne postoje ili je došlo do njihovog smanjenja. Ukoliko postoje takve naznake, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos sredstva/CGU. Prethodno priznati gubitak uslijed umanjenja vrijednosti se poništava samo ukoliko je došlo do promjene u pretpostavkama korištenim za utvrđivanje nadoknadive vrijednosti sredstva nakon priznanja zadnjeg gubitka vrijednosti. Poništavanje je ograničeno tako da knjigovodstvena vrijednost sredstva ne premašuje njegovu nadoknadivu vrijednost, niti njegovu knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena, nakon amortizacije, da nije priznat gubitak uslijed umanjenja vrijednosti u prethodnim godinama. Takvo poništavanje se priznaje u izvještaju o dobiti ili gubitku.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.8 Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto utrživoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu robe i direktne troškove materijala. Trošak se utvrđuje primjenom metode ponderisanog prosječnog troška. Neto utrživa vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu umanjenu za vrijednost troškova prodaje i distribucije.

3.9 Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti uključuju novac u blagajni i novac na računima kod banaka.

3.10 Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji kvalifikovanih sredstava, a što su sredstva koja nužno zahtijevaju značajan vremenski period za pripremu za namjeravanu upotrebu ili prodaju, dodaju se trošku tih sredstva, sve dok ta sredstva suštinski nisu spremna za njihovu namjenu ili prodaju.

Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem određenih uzetih kredita do njihovog trošenja na kvalifikovano sredstvo oduzimaju se od troškova pozajmljivanja koji su prihvatljivi za kapitalizaciju.

Svi ostali troškovi pozajmljivanja priznaju se u izvještaju o dobiti ili gubitku u periodu u kojem su nastali.

3.11 Najmovi

Najmovi se priznaju kao imovina s pravom korištenja, kao i pripadajuće obaveze po osnovu najмова, na dan kada je unajmljena imovina dostupna za upotrebu od strane Društva.

Imovina s pravom korištenja prezentovana je odvojeno u izvještaju o finansijskom položaju.

Na dan početka priznavanja, obaveze po osnovu najмова mjere se u iznosu jednakom sadašnjoj vrijednosti fiksnih plaćanja najma za predmetnu imovinu s pravom korištenja (uključujući suštinski fiksna plaćanja), tokom trajanja najma, umanjena za sva potraživanja za podsticaje za najam;

Plaćanja najma diskontuju se korištenjem kamatne stope koja se podrazumijeva u najmu, ako se ta stopa može lako odrediti, ili inkrementalne stope zaduživanja Društva.

Svako plaćanje najma raspoređuje se između obaveze i troškova finansiranja. Obaveze po osnovu najмова naknadno se mjere primjenom metode efektivne kamate. Knjigovodstveni iznos obaveze ponovno se mjeri tako da odražava bilo kakvo preispitivanje, izmjenu najma ili revidirana suštinski fiksna plaćanja.

Trajanje najma je neotkazivi period otkazivanja najma; periodi obuhvaćeni opcijama za produženje i raskid najma uključuju se u trajanje najma samo ako je razumno izvjesno da će se najam produžiti ili neće biti otkazan.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.11 Najmovi (nastavak)

Imovina s pravom korištenja se početno mjeri po trošku koji se sastoji iz sljedećeg:

- iznos početnog mjerenja obaveze po osnovu najмова;
- bilo kakva plaćanja najma izvršena na ili prije datuma početka, umanjena za primljene poticaje za najam;
- bilo koji početni direktni troškovi;
- troškovi vraćanja u prvobitno stanje.

Naknadno, imovina s pravom korištenja mjeri se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti, te se prilagođava za ponovno mjerenje obaveze po osnovu najмова zbog ponovne procjene ili izmjena najma.

Imovina s pravom korištenja amortizuje se tokom vijeka trajanja sredstva ili trajanja najma, zavisno šta je kraće, linearnom metodom. Periodi amortizacije za imovinu s pravom korištenja su sljedeći:

- maloprodajni objekti s pravom korištenja 5 - 10 godina
- oprema s pravom korištenja 5 godina

Plaćanja povezana sa svim kratkotrajnim najmovima i određenim najmovima imovine niske vrijednosti priznaju se linearno kao trošak u izvještaju o dobiti ili gubitku. Društvo primjenjuje izuzeće za imovinu niske vrijednosti na nivou pojedinačnog najma, tj. za najmove kod kojih je imovina data u podnajam, imovina s pravom korištenja priznata je sa odgovarajućom obavezom po osnovu najma; za sve ostale najmove imovine niske vrijednosti, plaćanja najмова povezana s tim najmovima biće priznata kao trošak linearnom metodom, tokom trajanja najma.

Kratkotrajni najmovi predstavljaju najmove sa periodom najma od 12 mjeseci ili kraćim.

Imovina niske vrijednosti odnosi se na kopir aparat.

Najmovi u kojima Društvo ne prenosi sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvom klasifikuju su kao operativni najmovi. Prihod od najma se računa na linearnoj osnovi tokom perioda trajanja najma i uključen je u ostale prihode u izvještaju o dobiti ili gubitku. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i dogovorima uslova operativnog najma su dodaju knjigovodstvenom iznosu iznajmljene imovine i priznaju tokom perioda trajanja najma na isti način kao i prihodi od najma. Potencijalni najmovi priznaju se kao prihod u periodu u kojem se zarade.

3.12 Rezervisanja

Društvo priznaje rezervisanje ako ima sadašnju obavezu (pravnu ili izvedenu) koja je nastala temeljem prošlih događaja, ako postoji vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv resursa, i ako se pouzadno može procijeniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena naknade koja je potrebna za podmirenje sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti obaveza. Rezervisanja se otpuštaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovjatan, rezervisanje se otpušta.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.13 Naknade zaposlenima

U ime svojih zaposlenih, Društvo plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziono, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji su obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Društvo plaća navedeni porez i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine, na federalnom i kantonalnom nivou.

Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres se plaćaju u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o dobiti ili gubitku u periodu u kojem su nastali troškovi plata

U skladu sa lokalnim propisima, Društvo pravi rezervisanja za otpremnine pri odlasku u penziju u iznosu od 3 prosječne plate Federacije Bosne i Hercegovine prema posljednim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku isplaćene u mjesecu u kojem radnik ide u penziju. Otpremnina ne može biti veća od šest prosječnih mjesečnih plaća isplaćenih radniku u posljednja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu.

Društvo knjiži troškove otpremnina pri odlasku u penziju onda kada su zaposleni pružili usluge koje im daju pravo na beneficije.

Troškovi otpremnina pri odlasku u penziju utvrđuju se metodom projektovane kreditne jedinice, pri čemu se aktuarske procjene obavljaju na svaki datum izvještajnog perioda.

3.14 Oporezivanje

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekućeg poreza na dobit i odgođenog poreza.

Tekuća porezna obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od dobiti perioda iskazanoj u izvještaju o dobiti ili gubitku, jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koji su oporezivi ili odbitni u drugim godinama, kao i stavke koje nikad neće biti oporezive ili odbitne. Tekuća porezna obaveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez jeste iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat na osnovu razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene porezne obaveze generalno se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj se vjeruje da će oporeziva dobiti biti raspoloživa i za koju se mogu iskoristiti privremene razlike.

Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine procjenjuje se na svaki datum izvještajnog perioda i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostupan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela iznosa porezne imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije imovine. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist izvještaja o dobiti ili gubitku, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili direktno u korist ili na teret kapitala, u kojem slučaju se i odgođeni porez također iskazuje u okviru ostale sveobuhvatne dobiti ili kapitala.

Odgođena porezna imovina i obaveze se prebijaju kada se odnose na poreze na dobit nametnute od strane iste porezne vlasti i ako Društvo može i ima namjeru podmiriti poreze na neto osnovi.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.15 Finansijski instrumenti

Društvo klasifikuje svoju finansijsku imovinu u sljedeće mjerne kategorije:

- ona koja je naknadno mjeri po fer vrijednosti (ili kroz ostalu sveobuhvatnu dobit [„OSD“] ili kroz dobit ili gubitak [„DG“]), i
- ona koja je mjeri po amortizovanom trošku.

Klasifikacija zavisi od poslovnog modela Društva za upravljanje finansijskom imovinom, kao i ugovornim uslovima za novčane tokove.

Za imovinu mjerenu po fer vrijednosti, dobiti i gubici će biti priznati ili kroz DG, ili kroz OSD. Za ulaganja u instrumente kapitala koji se ne drže za trgovanje, ovo će zavisi od toga da li je Društvo napravilo neopoziv izbor u momentu početnog priznavanja da instrumente kapitala vodi po fer vrijednosti kroz OSD.

Društvo reklasifikuje dužničke instrumente onda i samo onda kada promijeni svoj poslovni model za upravljanje tom imovinom.

Redovna kupovina i prodaja finansijske imovine priznaje se na datum trgovanja, tj. datum na koji se Društvo obvezuje na kupovinu ili prodaju sredstva. Finansijska imovina se prestaje priznavati kada su prava primanja novčanih tokova istekla ili su prenešena, a Društvo je prenijelo sve rizike i koristi od vlasništva.

Pri početnom priznavanju, Društvo mjeri finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus transakcijski troškovi koji su direktno pripisani nabavci finansijske imovine, u slučaju da finansijska imovina nije iskazana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (FVDG). Transakcijski troškovi finansijske imovine po FVDG priznaju se kao rashodi u izvještaju o dobiti ili gubitku.

a) Dužnički instrumenti

Naknadno mjerenje dužničkih instrumenata zavisi od poslovnog modela Društva za upravljanje imovinom i karakteristikama novčanih tokova od sredstva. Naknadno mjerenje dužničkih instrumenata zavisi od poslovnog modela Društva za upravljanje imovinom (tj. da li je cilj Društva isključivo naplata ugovorenih novčanih tokova od imovine, ili naplata i ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova od prodaje sredstva ili nijedno od ova dva modela) i karakteristike novčanog toka sredstva (tj. da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate („SPPI“ test), a kamata uključuje samo naknadu za kreditni rizik, vremensku vrijednost novac i druge osnovne rizike kreditiranja i profitnu maržu).

Postoje tri mjerne kategorije u koje Društvo klasifikuje svoje dužničke instrumente

- **Amortizovani trošak:** Imovina koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova, pri čemu novčani tokovi predstavljaju isključivo plaćanja glavnice i kamata, mjeri se po amortizovanom trošku. Kamatni prihod od ove finansijske imovine je uključen u finansijski prihod, uz upotrebu metodu efektivne kamatne stope. Bilo koja dobit ili gubitak koji proizilaze iz prestanka priznavanja direktno se priznaje u izvještaj o dobiti ili gubitku, i iskazuje se unutar ostalih prihoda/(rashoda). Kursne razlike i gubici od umanjenja vrijednosti iskazani su kao zasebne stavke u izvještaju o dobiti ili gubitku.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.15 Finansijski instrumenti (nastavak)

Sljedeća finansijska imovina Društva klasifikovana je u ovu kategoriju:

- potraživanja od kupaca;
 - odobreni krediti;
 - novac i novčani ekvivalenti; i
 - ostala finansijska imovina, poput potraživanja po asignacijama.
- **FVOSD (Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit):** Imovina koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova i zbog prodaje finansijske imovine, pri čemu novčani tokovi predstavljaju isključivo plaćanja glavnice i kamata, mjeri se po FVOSD. Promjene u knjigovodstvenom iznosu se iskazuju kroz OSD, osim priznavanja umanjenja vrijednosti/otpuštanja umanjenja, kamatnog prihoda i kursnih razlika, koji se priznaju u izvještaj o dobiti ili gubitku. Kada se finansijska imovina prestaje priznavati, akumulirana dobit ili gubitak prethodno priznat kroz OSD se reklasifikuje iz kapitala u izvještaj o dobiti ili gubitku i iskazuje se unutar ostalih prihoda/(rashoda). Kamatni prihod od ove finansijske imovine je uključen finansijske prihode, uz upotrebu metodu efektivne kamatne stope. Kursne razlike i gubici od umanjenja vrijednosti iskazani su kao zasebne stavke u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Društvo ne posjeduje finansijsku imovinu klasifikovanu u ovu kategoriju.

- **FVDG (Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak):** Imovina koja ne zadovoljava kriterije za amortizovani trošak ili FVOSD mjeri se po FVDG. Dobit ili gubitak od dužničkog instrumenta koji se naknadno mjeri po FVDG, iskazuje se u izvještaju o dobiti ili gubitku, unutar ostalih prihoda/(rashoda), u periodu u kojem je nastao. Takva dobit ili gubitak od fer vrijednosti uključuje sve ugovorene primljene kamate na dužničke instrumente klasifikovane u ovu kategoriju.

Društvo ne posjeduje finansijsku imovinu klasifikovanu u ovu kategoriju.

b) Instrumenti kapitala

Društvo naknadno mjeri sve instrumente kapitala po fer vrijednosti. Promjene u fer vrijednosti finansijske imovine po FVDG priznaju se unutar ostalih prihoda/(rashoda) u izvještaju o dobiti ili gubitku, onako kako je primjenjivo.

Za dužničke instrumente koji se vode po amortizovanom trošku ili po FVOSD, Društvo procjenjuje očekivane kreditne gubitke („ECL“) na osnovu budućih informacija. Primijenjena metodologija procjene umanjenja vrijednosti zavisi od toga da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Mjerenje ECL-a odražava: (i) nepristrasan i vjerovatni ponderisani iznos koji se određuje procjenom raspona mogućih ishoda, (ii) vremenskom vrijednošću novca i (iii) svim razumnim i dostupnim informacijama koje su dostupne bez nepotrebnih troškova na kraju svakog izvještajnog perioda o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih uslova.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.15 Finansijski instrumenti (nastavak)

Za potraživanja od kupaca, bez značajne komponente finansiranja, Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup dozvoljen po MSFI 9 i mjeri očekivane gubitke uslijed umanjenja vrijednosti tokom perioda trajanja ugovora, a od početnog priznavanja potraživanja. Društvo koristi matricu ispravke vrijednosti po kojoj se gubici uslijed umanjenja vrijednosti izračunavaju za potraživanja od kupaca shodno njihovoj starosnoj strukturi ili periodima njihovog dospjeća.

Potraživanja od kupaca prikazana su u izvještaju o finansijskom položaju neto od ispravke vrijednosti za ECL.

Da bi se izmjerili očekivani kreditni gubici, potraživanja od kupaca grupišu se na osnovu zajedničkih karakteristika kreditnog rizika. Analiza neoporavka provodi se za prethodnih 7 godina da bi se utvrdio opći omjer ulaska u status neispunjavanja obaveza („default“). Omjeri default-a računaju za sljedeće vremenske intervale:

- nedospjelo
- dospjelo do 30 dana;
- dospjelo 31 do 60 dana;
- dospjelo 61 do 90 dana; i
- dospjelo preko 90 dana.

U cilju utvrđivanja stope default-a za dati vremenski interval, iznos otpisanih potraživanja poredi se sa iznosom preostalih potraživanja. Istorijske stope gubitaka su prilagođene kako bi odražavale tekuće i buduće informacije o makroekonomskim faktorima koji utiču na sposobnost kupaca da izmire potraživanja. Gubici uslijed umanjenja vrijednosti se izračunavaju uzimajući u obzir historijsku stopu default-a, prilagođenu za uticaj budućih informacija, i iznos preostalih potraživanja na datum izvještajnog perioda, za svaki vremenski interval.

Na osnovu promjene u kreditnom kvalitetu, Društvo se vodi modelom od tri faze za procjenu umanjenja vrijednosti finansijske imovine, osim za potraživanja od kupaca, bez značajne komponente finansiranja:

- Faza 1 – sastoji se iz iznosa za koje se kreditni rizik nije značajno povećao od momenta početnog priznavanja. Očekivani kreditni gubici određuju se na osnovu vjerovatnoće ulaska u status neispunjavanja obaveza unutar narednih 12 mjeseci (tj. dio očekivanih kreditnih gubitaka tokom perioda trajanja ugovora koji rezultiraju iz mogućnosti ulaska u status neizmirivanja obaveza unutar narednih 12 mjeseci ili ugovorenog dospjeća, zavisno šta je kraće).
- Faza 2 – sastoji se iz iznosa za koje je utvrđeno značajno povećanje kreditnog rizika od momenta početnog priznavanja, ali za koje ne postoje objektivni dokazi umanjenja vrijednosti. Očekivani kreditni gubici baziraju se na vjerovatnoći ulaska u status neispunjavanja obaveza tokom perioda trajanja ugovora.
- Faza 3 – sastoji se iz iznosa za koje postoje objektivni dokazi umanjenja vrijednosti (tj. koji kasne više od 90 dana). Očekivani kreditni gubici se mjere kao očekivani kreditni gubici tokom cijelog perioda trajanja ugovora. Očekivani kreditni gubici procjenjuju se uzimajući u obzir sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova iz te imovine.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.15 Finansijski instrumenti (nastavak)

Potraživanja od kupaca, bez značajne komponente finansiranja, klasifikuju se ili kao Faza 2 ili Faza 3:

- Faza 2 – sastoji se iz potraživanja za koja se primjenjuje pojednostavljeni pristup mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka tokom perioda trajanja ugovora, osim za određena potraživanja od kupaca klasifikovana u Fazu 3.
- Faza 3 – sastoji se iz potraživanja koja su dospjela više od 90 dana ili za koja je individualno identifikovano umanjeno vrijednosti.

Društvo uzima u obzir sljedeće naznake pri procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika ostale finansijske imovine:

- finansijska imovina dospjela je najmanje 30 dana;
- postoje ili se očekuju da će nastati pravne, tehnološke ili makroekonomske promjene sa značajnim negativnim uticajem na dužnika;
- postoje informacije o nepovoljnim događajima povezanim sa finansijskom imovinom ili drugim kreditima istog dužnika od drugih povjerilaca, kao što su zatvaranje ugovora o kreditu, kršenje odredbi iz ugovora, ponovni pregovori zbog finansijskih poteškoća, itd.;
- dužnik je izgubio značajnog kupca ili dobavljača ili na drugi način iskusio ili se očekuje da iskusi značajne nepovoljne promjene na svom tržištu.

Dužnički instrumenti Društva koji se iskazuju po amortizovanom trošku (odobreni krediti) smatraju se da imaju nizak kreditni rizik, te je stoga ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja vrijednosti priznata u tokom perioda ograničena na očekivane gubitke tokom perioda od 12 mjeseci. Ovi instrumenti se smatraju niskim kreditnim rizikom kada imaju nizak rizik od ulaska u status neispunjavanja obaveza i dužnik ima jak kapacitet da ispuni svoje ugovorne obaveze za novčani tok u bliskoj budućnosti.

Finansijske obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za troškove transakcije i naknadno se mjere po amortizovanom trošku uz upotrebu efektivne kamatne stope.

Dobici i gubici se priznaju u izvještaj o dobiti ili gubitku kada se prestanu priznavati obaveze, kao i kroz proces amortizacije efektivne kamatne stope. Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada je obaveza ispunjena, otkazana ili istekla. Kada se postojeća finansijska obaveza zamijeni drugom od istog povjerioca po bitno drugačijim uslovima, ili se uslovi postojeće obaveze bitno modifikuju, takva razmjena ili modifikacija se tretira kao prestanak priznavanja izvorne obaveze i priznavanje nove obaveze. Razlika u odgovarajućim knjigovodstvenim iznosima se priznaje u izvještaju o dobiti ili gubitku, osim ako se ekonomska suština razlike u knjigovodstvenoj vrijednosti ne pripise kapitalnoj transakciji s vlasnicima. Dobit ili gubitak izračunava se kao razlika sadašnje vrijednosti modifikovanih novčanih tokova i sadašnje vrijednosti originalnih novčanih tokova, obje vrijednosti diskontovane uz upotrebu originalne efektivne kamatne stope obaveze. Uzeti krediti se klasifikuju kao kratkotrajne obaveze, osim ako Društvo ima bezuslovno pravo da odloži podmirenje obaveze za najmanje 12 mjeseci nakon izvještajnog perioda.

3. Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

3.16 Kapital i rezerve

Dionički kapital obuhvata nominalnu vrijednost uplaćenih redovnih dionica.

Zakonske rezerve predstavljaju akumulirane alokacije iz zadržane dobiti formirane u skladu sa Zakonom o privrednim društvima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Zakonske rezerve se mogu koristiti za pokriće gubitaka iz prethodnih perioda ako ti gubici nisu pokriveni iz dobiti za tekuću godinu ili ukoliko nisu dostupne druge rezerve. Statutarne rezerve ne mogu se isplaćivati dioničarima.

Obaveza se priznaje u iznosu objavljenih dividendi, koje su odobrene na odgovarajući način i ne zavise od odluka Društva, na datum ili prije kraja izvještajnog perioda, ali koje nisu isplaćene na datum izvještajnog perioda.

Društvo objavljuje osnovnu i razrijeđenu zaradu po dionici.

Osnovna zarada po dionici se računa dijeljenjem:

- dobiti ili gubitka koja pripada dioničarima Društva, i
- ponderisanog prosječnog broja običnih dionica u opticaju tokom finansijske godine, isključujući trezorske dionice.

U izračunu razrijeđene zarade po dionici, Uprava koriguje cifre korištene u izračunu osnovne zarade po dionici, uzimajući u obzir:

- efekat oporezivanja, kamata i ostalih troškova finansiranja koji bi mogao proizaći iz konverzije razrjeđujućih potencijalnih običnih dionica, i
- ponderisani prosječni broj dodatnih običnih dionica koje bi bile u opticaju pod pretpostavkom konverzije svih razrjeđujućih potencijalnih običnih dionica.

Tokom 2022. i 2021. godine nije bilo efekata razrjeđivanja.

4. Ključne računovodstvene procjene i prosudbe

Priprema finansijskih izvještaja zahtijeva korištenje računovodstvenih procjena koje će, po definiciji, rijetko biti jednake stvarnim rezultatima. Uprava također mora primijeniti prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Društva.

Ova napomena daje pregled područja koja su uključivala viši stepen prosudbe ili složenosti, te stavke koje su vjerojatnije materijalno prilagođene zbog procjena i pretpostavki koje su se pokazale pogrešnim. Detaljne informacije o svakoj od ovih procjena i prosudbi uključene su u ostale napomene zajedno s podacima o osnovici za izračun svake stavke u finansijskim izvještajima.

Pored toga, ova napomena takođe objašnjava gdje je došlo do stvarnih prilagođavanja u ovoj godini kao rezultat greške i promjena u prethodnim procjenama.

4.1 Značajne procjene i prosudbe

Procjene i prosudbe kontinuirano se preispituju. Temelje se na historijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja koji mogu imati finansijski uticaj na Društvo i za koje se vjeruje da su u takvim okolnostima razumni.

Oblasti koje uključuju značajne procjene ili prosudbe su:

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu određuje se primenom tehnika vrednovanja. Društvo koristi svoju prosudbu za odabir raznih metoda i pravi pretpostavke koje se uglavnom temelje na tržišnim uslovima koji postoje na kraju svakog izvještajnog perioda.

Tehnike koje se za vrednovanje finansijskih instrumenata uključuju:

- korištenje kotiranih tržišnih cijena ili kvota prodavača za slične instrumente, i
- za ostale finansijske instrumente – analiza diskontovanih novčanih tokova.

Nivoi fer vrijednosti i druge informacije o mjerenju fer vrijednosti finansijske imovine objavljeni su u Napomeni 26.4.

Procjena vijeka upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme je predmet prosudbe na osnovu iskustva sa sličnom imovinom. Buduće ekonomske koristi utjelovljene u imovini konzumiraju se uglavnom putem korištenja. Međutim, drugi faktori, kao što su tehnička ili komercijalna zastarjelost i istrošenost, često rezultiraju smanjenjem ekonomskih koristi utjelovljenih u imovini. Uprava procjenjuje preostali vijek upotrebe u skladu s trenutnim tehničkim uslovima imovine i procijenjenim periodom u kojem se očekuje da će imovina kreirati koristi za Društvo. Razmatraju se sljedeći primarni faktori: (a) očekivano korištenje imovine; (b) očekivano fizičko habanje, koje zavisi od operativnih faktora i programa održavanja; i (c) tehnička ili komercijalna zastarjelost koja proizlazi iz promjena u tržišnim uslovima.

Kada bi se procijenjeni vijek upotrebe razlikovao za 10% od procjena Uprave, uticaj na amortizaciju za godinu završenu 31. decembra 2022. bilo bi povećanje/smanjenje iste za 327 hiljada BAM (2021.: povećanje/smanjenje za 294 hiljade BAM).

4. Ključne računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

4.1 Značajne procjene i prosudbe (nastavak)

Nekretnine, postrojenja i oprema, i nematerijalna imovina uključuju sljedeću imovinu potpuno amortizovanu na dan 31. decembra 2022. godine, po njihovom originalnom trošku:

- građevine, postrojenja i mašine – 31.849 hiljada BAM,
- vozila – 468 hiljada BAM,
- namještaj, uređaji i aparati – 1.075 hiljada BAM,
- softver – 1.191 hiljada BAM.

Iznos priznat kao rezervisanje za sudske sporove je najbolja procjena naknade koja je potrebna za izmirenje sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, kada je vjerovatnoća izmirenja veća od vjerovatnoće da neće doći do izmirenja obaveza.

Za detalje o sudskim postupcima protiv Društva na dan 31. decembra 2022. godine, vidjeti Napomenu 12.

Sadašnja vrijednost obaveza za otpremnine pri odlasku u penziju zavisi o mnogim pretpostavkama korištenim u aktuarskom izračunu. Korištene pretpostavke prezentovane su u Napomeni 12. Svaka promjena u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost rezervisanja.

Pretpostavke korištene pri utvrđivanju rezervisanja uključuju diskontnu stopu. Društvo određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja se treba koristiti za određivanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih odliva za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje otpremnina pri odlasku u penziju. Prilikom utvrđivanja odgovarajuće diskontne stope Društvo uzima u obzir kamatne stope državnih obveznica koje imaju rokove dospeljeća, približne uslovima vezanim za otpremnine pri odlasku u penziju.

Ostale ključne pretpostavke za rezervisanja baziraju se dijelom na trenutnim tržišnim uslovima i na historijskim podacima vezanim za zaposlene u Društvu.

Gubitak uslijed umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasniva se na pretpostavkama o riziku ulaska u status neizmirivanja obaveza i stopama očekivanog gubitka. Društvo vrši prosuđivanje pri kreiranju ovih pretpostavki i odabiru ulaznih parametara u izračunu umanjenja vrijednosti, na osnovu historije Društva, postojećim tržišnim uslovima, kao i na budućim procjenama na kraju svakog izvještajnog perioda. Detalji o ključnim pretpostavkama i ulaznim parametrima korištenim u izračunu objavljeni su u napomenama 3.15.1.4.

Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku objavljeni su u Napomeni 21., dok su stanja ispravke vrijednosti za gubitke objavljena u Napomeni 8.4.

4. Ključne računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

4.1 Značajne procjene i prosudbe (nastavak)

Zalihe gotovih proizvoda i proizvodnje u toku se iskazuju po trošku koji obuhvata direktan materijal, direktne troškove rada i sve režijske indirektno troškove povezane sa dovođenjem zaliha na lokaciju i u sadašnje stanje upotrebe.

Društvo na kraju svake godine pregleda sve troškove koje su vezane za proizvodne jedinice kao i adekvatnost prethodno ustanovljenih ključeva alokacije troškova prilikom preračuna cijene koštanja proizvoda. Kao osnovu za pregled adekvatnosti alokacije troškova proizvodnje Društvo u obzir uzima količine proizvedenog asortimana pojedinih proizvoda iz asortimana proizvoda, evidentirane fiksne i varijabilne troškove za tu proizvodnu jedinicu, i vrijeme rada te proizvodne jedinice u toku prethodnih 12 mjeseci. Usporedba sa prethodnom alokacijom se radi za svaki trošak posebno i za svaki pojedinačni proizvod, te se pravi procjena plana proizvodnje za naredni period i procjena za povećanje/smanjenje troškova shodno planu, te se daju prijedlozi Upravi za korekcije i usvajanja novih cijena koštaja, novih ključeva alokacije troškova, ukoliko ima značajnijih odstupanja u odnosu na prethodno usvojeno.

Plaćanja najma diskontuju se korištenjem kamatne stope koja se podrazumijeva u najmu, ako se ta stopa može lako odrediti, ili inkrementalne stope zaduživanja Društva.

Za ugovore o najmu aktuelne u 2022. godini Društvo je primjenilo diskontnu stopu od 4% do 4,01%, na osnovu grupnih instrukcija, koja je jednaka kamatnoj stopi trenutno postojećeg najrelevantnijeg zaduživanja.

Opcije otkazivanja i produženja uključene su u određenom broju najмова. Ovi se uslovi koriste za maksimiziranje operativne fleksibilnosti u pogledu upravljanja ugovorima. Većinu opcija otkazivanja i produženja može iskoristiti samo Društvo, a ne odgovarajući najmodavac.

U određivanju trajanja najma, Uprava uzima u obzir sve činjenice i okolnosti koje stvaraju ekonomski poticaj za primjenu opcije produženja ili nekorisćenje opcije otkazivanja. Opcije produženja (ili periodi nakon opcija otkazivanja) uključuju se u trajanje najma samo ako je za razumno izvjesno da će se produžiti (opcija produženja) ili se neće otkazati (opcija otkazivanja). Procjena je li razumno izvjesno da će Društvo koristiti opciju produženja ili neće iskoristiti opciju otkazivanja se ponovno vrši ukoliko dođe do značajnog događaja ili značajne promjene okolnosti koje utječu na ovu procjenu i pod kontrolom je Društva.

Uprava je primijenila sljedeće prosudbe:

- Za vanjsko skladište razumno je izvjesno da će se opcija produženja iskoristiti što rezultira ukupnim vremenom najma od 4 godine.

Tokom tekuće finansijske godine, finansijski efekat revidiranja uslova najma koji odražava efekat korištenja opcija produženja koje prethodno nisu uključene u trajanje najma bio je porast priznatih obaveza po osnovu najмова i imovine s pravom korištenja u iznosu od 293 hiljada BAM.

4. Ključne računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

4.1 Značajne procjene i prosudbe (nastavak)

Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme postoji kada neto knjigovodstvena vrijednost imovine koja stvara novac premašuje njen nadoknadivi iznos, odnosno njenu fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi ovisno o tome što je veće.

Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na raspoloživim podacima iz povezanih prodajnih transakcija po uobičajenim tržišnim uvjetima slične imovine ili vidljivih tržišnih cijena umanjenih za dodatne troškove otuđenja imovine. Kalkulacija vrijednosti u upotrebi temelji se na modelu diskontiranog novčanog tijeka.

Uprava je utvrdila nadoknadivi iznos nekretnina, postrojenja i opreme procjenom vrijednosti u upotrebi ove imovine. Procjena se smatra razinom 3 u hijerarhiji fer vrijednosti zbog neuočljivih inputa korištenih u procjeni. Pristup Uprave i ključne pretpostavke korištene za određivanje fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje bile su sljedeće:

Neuočljivi inputi	Vrijednost dodijeljena ključnoj pretpostavci tokom petogodišnjeg perioda					Pristup utvrđivanju ključne pretpostavke
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Period budućih novčanih tokova			5 godina			Odluka Uprave
Diskontna stopa (WACC)			16,42%			Upotreba modifikovanog CAPM modela za izračun troška kapitala
Stopa promjene prihoda	18%	3%	3%	3%	3%	
Stopa promjene troška prodane robe	27%	4%	4%	4%	3%	
Projekcija EBITA (u hiljadama BAM)	5,406	5,566	5,720	5,867	6,006	Usvojeni planovi za 2023. godinu, te na bazi usvojenog plana urađene projekcije za 2024.-2027. godinu
Projekcija radnog kapitala (u hiljadama BAM)	6,256	6,247	6,553	6,505	6,357	
Projekcija CAPEX-a za održavanje (u hiljadama BAM)	3,060	2,100	1,900	1,800	1,500	
Terminalna stopa rasta			1%			Odluka Uprave

PIVARA d.d. Tuzla

**Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.**

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

5. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Zemljište	Građevine	Postrojenja i oprema	Namještaj, uređaji i aparati	Transportna sredstva	Imovina u izgradnji	Ukupno
<u>Nabavna vrijednost</u>							
<u>Stanje na dan 1. januara 2021.</u>	947.340	19.830.554	55.489.208	2.132.248	3.226.076	-	81.625.426
Povećanja	-	-	-	-	-	3.116.652	3.116.652
Smanjenja	-	-	(155.479)	(91.500)	(18.804)	-	(265.783)
Prenosi (sa)/na	-	35.200	2.883.493	142.632	-	(3.061.325)	-
Prenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	(55.327)	(55.327)
<u>Stanje na dan 31. decembra 2021.</u>	947.340	19.865.754	58.217.222	2.183.380	3.207.272	-	84.420.968
Povećanja	-	-	-	-	-	2.348.661	2.348.661
Smanjenja	-	-	(43.796)	(143.976)	(9.658)	-	(197.430)
Prenosi (sa)/na	-	-	2.289.957	47.039	-	(2.336.996)	-
Prenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	(11.665)	(11.665)
<u>Stanje na dan 31. decembra 2022.</u>	947.340	19.865.754	60.463.383	2.086.443	3.197.614	-	86.560.534
<u>Akumulirana amortizacija</u>							
<u>Stanje na dan 1. januara 2021.</u>	-	11.164.942	40.402.791	1.480.394	1.087.616	-	54.135.743
Trošak amortizacije za godinu	-	346.231	2.113.766	131.051	301.573	-	2.892.621
Smanjenja	-	-	(150.829)	(89.978)	(10.656)	-	(251.463)
<u>Stanje na dan 31. decembra 2021.</u>	-	11.511.173	42.365.728	1.521.467	1.378.533	-	56.776.901
Trošak amortizacije za godinu	-	339.109	2.341.939	143.163	300.388	-	3.124.599
Smanjenja	-	-	(6.631)	(141.577)	(7.324)	-	(155.532)
<u>Stanje na dan 31. decembra 2022.</u>	-	11.850.282	44.701.036	1.523.053	1.671.597	-	59.745.968
<u>Neto knjigovodstvena vrijednost</u>							
Stanje na dan 31. decembra 2022.	947.340	8.015.472	15.762.347	563.390	1.526.017	-	26.814.566
Stanje na dan 31. decembra 2021.	947.340	8.354.581	15.851.494	661.913	1.828.739	-	27.644.067
Stanje na dan 1. januara 2021.	947.340	8.665.612	15.086.417	651.854	2.138.460	-	27.489.683

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

5. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

5.1 Imovina data kao kolateral

Kao osiguranje za uzete kredite i aranžmane finansijskog najma, Društvo je stavilo pod hipoteku zemljište i građevine i dalo u zalog postrojenja, mašine i vozila u korist povjerioca ASA Banka d.d. Sarajevo. Knjigovodstveni iznosi ovih sredstava na dan 31. decembra 2022. godine bili su kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Hipoteke (zemljište, građevine)	4.768.798	5.017.022
Zalog (postrojenja, mašine, vozila)	7.764.946	8.742.019
	12.533.744	13.759.041

6. Imovina s pravom korištenja

U izvještaju o finansijskom položaju prikazana je zasebna linija za stavku „imovina s pravom korištenja“, koja se sastoji iz sljedećeg:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Imovina s pravom korištenja (po klasama imovine)		
Zgrade	451.831	163.005
Oprema	872	1.741
	452.703	164.746

	Zgrade	Oprema	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2021.	192.513	2.610	195.123
Amortizacija	(29.508)	(869)	(30.377)
Stanje na dan 31. decembar 2021.	163.005	1.741	164.746
Povećanja – novi ugovori o najmu	427.743	-	427.743
Otkazivanje ugovora o najmu	(10.088)	-	(10.088)
Amortizacija	(128.829)	(869)	(129.698)
Stanje na dan 31. decembar 2022.	451.831	872	452.703

Tokom tekućeg izvještajnog perioda Društvo je otkazalo ugovore o najmu jednog objekta, kao rezultat strateške odluke Uprave. Prijevremeno otkazivanje rezultirao je dobitkom u iznosu od 1.630 BAM (iskazano u „dobit od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja“), što je neto efekat prestanka priznavanja knjigovodstvene vrijednosti imovine s pravom korištenja od 10.088 hiljada BAM i prestanka priznavanja odgovarajuće obaveze po osnovu najмова u iznosu od 11.718 hiljada BAM.

Sljedeći su iznosi priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku:

	2022.	2021.
Trošak amortizacije za imovinu s pravom korištenja (po klasama imovine)		
Zgrade	128.829	29.508
Oprema	869	869
	129.698	30.377

7. Finansijska imovina po FVDG

Društvo klasifikuje instrumente kapitala koji se drže radi trgovanja kao finansijsku imovinu po FVDG.

Finansijska imovina koja se je obavezno mjerila po FVDG uključuje sljedeće:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Dionice koje kotiraju na berzi</i>		
- Energonova d.d. Sarajevo	518.240	518.240
- Ozon d.d. Travnik	275.400	255.960
- Metalotehna d.d. Tuzla	49.660	49.660
- ZIF Eurofond-1 d.d. Tuzla	6.904	7.874
- Tuzlanska banka d.d. Tuzla	438	260
	850.642	831.994

Nivoi fer vrijednosti, modeli vrednovanja i ulazni podaci za dionice objavljeni su u Napomeni 26.4.

7.1 Iznosi priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku

Tokom godine, sljedeći dobici/(gubici) bili su priznati u izvještaju od dobiti ili gubitku:

	2022	2021
Dobici/(gubici) od promjene fer vrijednosti instrumenata kapitala po FVDG priznati u ostalim prihodima/(rashodima) – Napomena 16.	18.648	-

8. Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Finansijska imovina po amortizovanom trošku sastoji se iz sljedećih stavki:

- potraživanja od kupaca,
- ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku, i
- novac i novčani ekvivalenti.

8.1 Potraživanja od kupaca

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja od kupaca u zemlji	601.841	480.861
Potraživanja od kupaca povezanih strana	497	994.056
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	436	384
	602.774	1.475.301
Manje: ispravka vrijednosti za gubitke	(58.473)	(53.168)
	544.301	1.422.133

Na potraživanja od kupaca ne obračunava se kamata, a period plaćanja je generalno od 10 do 60 dana.

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

8. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (nastavak)

8.2 Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku

Društvo drži ostalu finansijsku imovinu po amortizovanom trošku kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Odobreni krediti		
- Potraživanja od radnika po datim dugoročnim pozajmicama (rok otplate od 2 do 10 godina; kamatna stopa od 2% do 3% p.a.)	6.313	8.857
- Unioninvestplastika d.d. Sarajevo (dospijeće: 31. decembar 2024., beskamatna pozajmica)	-	193.440
	6.313	202.297
Ostala finansijska imovina:		
Potraživanja po asignacijama – Bingo d.o.o.	-	492.995
	-	492.995
Manje: ispravka vrijednosti za gubitke	(421)	(51.119)
	5.892	644.173

Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku bila je prezentovana na dan 31. decembra 2022. godine kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dugotrajna imovina	2.229	181.571
Kratkotrajna imovina	3.663	462.602
	5.892	644.173

8.3 Novac i novčani ekvivalenti

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Novac na bankovnim računima – BAM	275.939	241.376
Novac u blagajni	7.326	1.630
Novac na bankovnim računima – strane valute	1.165	2.761
	284.430	245.767

8. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (nastavak)

8.4 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine po amortizovanom trošku

Klasifikacija finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku po individualnim fazama modela za procjenu umanjenja vrijednosti prezentovana je u nastavku:

31. decembar 2022.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos				
Potraživanja od kupaca	-	582.933	19.841	602.774
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	6.313	-	-	6.313
	6.313	582.933	19.841	609.087
Ispravka vrijednosti za gubitke				
Potraživanja od kupaca	-	(45.073)	(13.400)	(58.473)
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	(421)	-	-	(421)
	(421)	(45.073)	(13.400)	(58.894)
Knjigovodstveni iznos	5.892	537.860	6.441	550.193

31. decembar 2021.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos				
Potraživanja od kupaca	-	1.456.396	18.905	1.475.301
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	695.292	-	-	695.292
	695.292	1.456.396	18.905	2.170.593
Ispravka vrijednosti za gubitke				
Potraživanja od kupaca	-	(45.482)	(7.686)	(53.168)
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	(51.119)	-	-	(51.119)
	(51.119)	(45.482)	(7.686)	(104.287)
Knjigovodstveni iznos	644.173	1.410.914	11.219	2.066.306

Društvo primjenjuje MSFI 9 pojednostavljeni pristup za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka u kojem se procjenjuje ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke tokom perioda trajanja ugovora, za sva potraživanja od kupaca.

Da bi se izmjerili očekivani kreditni gubici, potraživanja od kupaca se grupišu na osnovu zajedničkih karakteristika kreditnog rizika i dana kašnjenja.

Stope očekivanih gubitaka zasnivaju se na naplati prodaje tokom perioda od 84 mjeseca do 31. decembra 2022., odnosno do 31. decembra 2021. godine, i odgovarajućih historijskih kreditnih gubitaka koji su nastali u ovom periodu. Istorijske stope gubitaka su prilagođene kako bi odražavale tekuće i buduće informacije o makroekonomskim faktorima koji utiču na sposobnost kupaca da izmire potraživanja. Društvo je identifikovalo BDP, stopu nezaposlenosti u zemljama u kojima prodaje robu i usluge, proizvođačke cijene u industriji proizvodnje pića i potrošačke cijene alkoholnih pića i duhana kao najrelevantnije faktore i, shodno tome, prilagođava historijske stope gubitaka na osnovu očekivanih promjena ovih faktora.

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

8. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (nastavak)

8.4 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine po amortizovanom trošku (nastavak)

Na toj osnovi, ispravka vrijednosti za gubitke uslijed umanjenja vrijednosti utvrđena je kako slijedi za potraživanja od kupaca:

31. decembar 2022.	Nedospjelo	Dospjelo do 30 dana	Dospjelo 31 do 60 dana	Dospjelo 61 do 90 dana	Dospjelo preko 90 dana	Ukupno
Stopa očekivanog gubitka	5,62%	10,87%	10,62%	51,08%	67,54%	9,70%
Potraživanja od kupaca (bruto)	406.225	121.492	47.342	7.874	19.841	602.774
Ispravka vrijednosti za gubitke	22.819	13.205	5.027	4.022	13.400	58.473

31. decembar 2021.	Nedospjelo	Dospjelo do 30 dana	Dospjelo 31 do 60 dana	Dospjelo 61 do 90 dana	Dospjelo preko 90 dana	Ukupno
Stopa očekivanog gubitka	1,61%	12,44%	48,83%	23,44%	40,66%	3,60%
Potraživanja od kupaca (bruto)	1.324.483	99.865	16.778	15.270	18.905	1.475.301
Ispravka vrijednosti za gubitke	21.287	12.424	8.192	3.579	7.686	53.168

Kretanje ispravke vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca bilo je kao što slijedi:

	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2021.	38.627	6.703	45.330
- Povećanje gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti priznatog u izvještaju o dobiti ili gubitku (Napomena 21.)	6.855	983	7.838
Krajnje stanje na dan 31. decembra 2021.	45.482	7.686	53.168
- Povećanje/(smanjenje) gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti priznatog u izvještaju o dobiti ili gubitku (Napomena 21.)	-	5.714	5.714
- Otpuštanje neiskorištenog iznosa (Napomena 21.)	(409)	-	(409)
Krajnje stanje na dan 31. decembra 2022.	45.073	13.400	58.473

Ostala finansijska imovina uključuje date pozajmice i ostalu finansijsku imovinu.

Promjene u bruto knjigovodstvenom iznosu ostale finansijske imovine tokom izvještajnog perioda prikazane su u tabeli kako slijedi:

	Faza 1	Ukupno
Na dan 1. januara 2021.	966.358	966.358
- Naplaćeno	(271.066)	(271.066)
Na dan 31. decembra 2021.	695.292	695.292
- Naplaćeno	(688.979)	(688.979)
Na dan 31. decembra 2022.	6.313	6.313

Ova imovina se raspodjeljuje na jednu od tri faze u skladu sa MSFI 9. Očekivani kreditni gubici se onda računaju na osnovu vjerojatnoće ulaska u status neizmirivanja obaveza i procjene nadoknadivosti svakog pojedinačnog sredstva.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

8. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (nastavak)

8.4 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine po amortizovanom trošku (nastavak)

Kretanje ispravke vrijednosti za gubitke za ostalu finansijsku imovinu bilo je kao što slijedi:

	Faza 1	Faza 2	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2021.	268.822	-	268.822
- Povećanje gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti priznato u izvještaju o dobiti ili gubitku (Napomena 21.)	33.437	-	33.437
- Otpuštanje neiskorištenog iznosa (Napomena 21.)	(251.140)	-	(251.140)
Krajnje stanje na dan 31. decembra 2021.	51.119	-	51.119
- Otpuštanje neiskorištenog iznosa (Napomena 21.)	(50.698)	-	(50.698)
Krajnje stanje na dan 31. decembra 2022.	421	-	421

Ispravka vrijednosti za gubitke u vezi novca i novčanih ekvivalenata utvrđuje se pojedinačno za svaki iznos u određenoj finansijskoj instituciji. Da bi se procijenio kreditni rizik, koriste se eksterni kreditni rejtinzi i javno dostupne informacije o stopama gubitaka za određeni rejting. Budući da svi novčani iznosi imaju nizak kreditni rizik, na datum izvještavanja, Društvo je primijenilo praktično rješenje raspoloživo u MSFI 9 i utvrdilo gubitke uslijed umanjenja vrijednosti kao očekivani kreditni gubici tokom perioda od 12 mjeseci. Izračunavanje gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti rezultiralo je nematerijalnim iznosom.

9. Zalihe

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Sirovine	6.320.895	5.678.555
Povratna ambalaža	2.715.817	2.516.162
Proizvodnja u toku	1.078.574	672.439
Gotovi proizvodi	891.245	725.363
Trgovačka roba	12.188	86.301
	11.018.719	9.678.820
Umanjenje vrijednosti zaliha	(3.346.167)	(3.333.809)
	7.672.552	6.345.011

Zalihe priznate kao trošak tokom godine završenu 31. decembra 2022. iznosile su 9.706 hiljada BAM (2021.: 9.288 hiljada BAM). Ovaj iznos je uključen u troškove prodaje u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Otpis zaliha do neto utržive vrijednosti iznosio je 62 hiljade BAM (2021.: 63 hiljade BAM). Ovaj iznos je priznat kao rashod u toku godine završenu 31. decembra 2022. i uključen je u troškove prodaje u izvještaju o dobiti ili gubitku.

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

10. Ostala imovina i potraživanja

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja za date avanse	228.192	156.431
Potraživanja od države	77.053	30.177
Potraživanja za PDV, neto	73.797	100.541
Potraživanja od zaposlenih	1.010	3.369
Ostala potraživanja	4.459	4.768
	384.511	295.286

11. Finansijske obaveze

11.1 Obaveze po uzetim kreditima

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dugotrajni krediti		
<i>Investicijski krediti</i>		
ASA Banka d.d. Sarajevo (bivša Sberbank BH d.d.) (18 miliona BAM; dospijeće: 20. septembar 2024.)	4.642.693	7.220.136
	4.642.693	7.220.136
Manje: tekući dio dugotrajnih kredita	(2.632.094)	(2.557.443)
	2.010.599	4.662.693
Kratkotrajni krediti		
<i>Kredit za obrtna sredstva</i>		
Bingo d.o.o. Tuzla (1 milion BAM; dospijeće: 5. decembar 2023.)	277.340	-
	277.340	-
Tekući dio dugotrajnih kredita	2.632.094	2.557.443
Obračunata kamata	-	31
	2.909.434	2.557.474
	4.920.033	7.220.167

Aneksom ugovora od 21. februara 2020. godišnja kamatna stopa je smanjena na 2,1%. Dana 9. augusta 2021. potpisan je novi aneks ugovora sa ASA Banka d.d. Sarajevo (bivša Sberbank BH d.d.) u skladu sa kojim se inicijalni rok dospijeća (20. oktobar 2021.) prolongira do 20. septembra 2024. godine, a dogovorena je i otplata u jednakim mjesečnim anuitetima.

Knjigovodstveni iznosi imovine date kao kolateral/zalog za kratkotrajne i dugotrajne kredite objavljeni su u Napomeni 5.

11.2 Obaveze po osnovu najmov

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze po osnovu najmov od:		
- Imovine s pravom korištenja	468.512	174.351
	468.512	174.351
Ročna analiza:		
- Unutar jedne godine	124.016	29.411
- Između jedne i dvije godine	128.201	30.610
- Između dvije i tri godine	132.443	21.075
- Između tri i četiri godine	27.712	21.935
- Između četiri i pet godina	28.838	22.830
- Nakon pet godina	27.302	48.490
	468.512	174.351

11. Finansijske obaveze (nastavak)

11.2 Obaveze po osnovu najмова (nastavak)

Obaveze po osnovu najмова prikazane su kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dugotrajne obaveze	344.496	144.940
Kratkotrajne obaveze	124.016	29.411
	468.512	174.351

Društvo iznajmljuje razne nekretnine (maloprodajne/skladišne objekte i kancelarijski prostor) i opremu. Najmovi se pregovaraju na individualnoj osnovi i sadrže širok raspon različitih uslova (uključujući prava na otkazivanje i produženje). Glavne karakteristike najмова prikazane su u nastavku:

- Nekretnine se iznajmljuju na određeno vrijeme od 5 do 10 godina. Plaćanja najma obično su fiksna.
- Vanjski skladišni prostor se iznajmljuje za fiksni period od jedne godine, s opcijom produženja.
- Ugovor o najmu opreme traje 5 godina.

Ugovori o najmu ne nameću nikakve specifične ugovorne odredbe, ali unajmljena imovina se ne može koristiti kao instrument obezbjeđenja u svrhu pozajmljivanja finansijskih sredstava.

Društvo ne daje nikakav zagarantovan ostatak vrijednosti.

Rashodi od kamata na obaveze po osnovu najмова za godinu završenu 31. decembra 2022. iznosili 20.516 BAM (2021.: 7.502 BAM).

Najmovi kopir aparata su kratkotrajni najmovi i troškovi su priznati linearnom metodom tokom izvještajnog perioda. Ukupni trošak kratkotrajnih najмова objavljen je u Napomeni 19. Ukupan iznos preuzetih obaveza Društva po osnovu kratkotrajnih najмова iznosi 5 hiljada BAM.

Sljedeći iznosi su priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku:

	2022.	2021.
Rashodi od kamata na obaveze po osnovu najмова (uključeno u finansijske rashode)	20.516	7.502
Troškovi koji se odnose na kratkotrajne najmove - oprema (uključeno u operativne troškove)	4.716	111.368
	25.232	118.870

Sljedeći iznosi su priznati u izvještaju o novčanim tokovima:

	2022.	2021.
Novčani odlivi po osnovu najмова – unutar finansijskih aktivnosti		
Glavnica	121.864	28.258
Kamata	20.516	7.502
Novčani odlivi po osnovu najмова – unutar operativnih aktivnosti	4.716	111.368
	147.096	147.128

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

11. Finansijske obaveze (nastavak)

11.3 Usaglašavanje neto duga

	Novac i novčani ekvivalenti	Uzeti krediti	Obaveze po osnovu najmova	Ukupno
Neto dug na dan 1. januara 2021.	222.675	(10.035.231)	(202.609)	(10.015.165)
Novčani tokovi, neto	23.092	2.815.064	28.258	2.866.414
Neto dug na dan 31. decembra 2021.	245.767	(7.220.167)	(174.351)	(7.148.751)
Novčani tokovi, neto	38.663	2.300.134	121.864	2.460.661
Novi ugovori o najmu	-	-	(427.743)	(427.743)
Otkazivanje ugovora o najmu	-	-	11.718	11.718
Neto dug na dan 31. decembra 2022.	284.430	(4.920.033)	(468.512)	(5.104.115)

11.4 Obaveze prema dobavljačima

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	1.263.962	888.307
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	1.085.966	869.511
Obaveze prema dobavljačima povezanim stranama	3.201	135.864
	2.353.129	1.893.682

Za obaveze prema dobavljačima nisu dati nikakvi instrumenti obezbjeđenja, a obaveze se obično plaćaju unutar 30 dana od datuma priznavanja.

11.5 Ugovorne obaveze

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Avansi primljeni od kupaca	367.862	198.761
	367.862	198.761

12. Rezervisanja

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dugotrajna		
Otpremnine pri odlasku u penziju i neiskorišteni dani godišnjeg odmora	212.216	155.831
Sudski sporovi	56.422	60.829
	268.638	216.660

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

12. Rezervisanja (nastavak)

Kretanja u rezervisanjima mogu se prikazati kako slijedi:

	Otpremnine pri odlasku u penziju i neiskorišteni dani godišnjeg odmora	Sudski sporovi	Total
Na dan 1. januara 2021.	130.144	51.022	181.166
Dodatno priznata rezervisanja (Napomena 22.)	25.687	9.807	35.494
Na dan 31. decembra 2021.	155.831	60.829	216.660
Dodatno priznata rezervisanja (Napomena 22.)	56.385	-	56.385
Opuštena prethodno priznata rezervisanja (Napomena 16.)	-	(4.407)	(4.407)
Na dan 31. decembra 2022.	212.216	56.422	268.638

Otpremnine pri odlasku u penziju

Na dan 31. decembra 2022. godine, dugotrajne naknade zaposlenima predstavljaju otpremnine pri odlasku u penziju, utvrđene uz upotrebu metode projektovane kreditne jedinice. Sljedeće pretpostavke su korištene u aktuarske svrhe:

- Diskontna stopa – 2,75%;
- Vjerovatnoća napuštanja Društva – 11,13%;
- Period posmatranja povećanja plata – 2008. – 2022.;
- Statistički podaci o prosječnoj plati u FBiH za posmatrani period;
- Statistički podaci o prosječnoj plati u Društvu za posmatrani period.

13. Ostale obaveze

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveza za plate i ostale naknade zaposlenicima	233.249	225.891
Obaveze za akcize	163.739	131.927
Obaveze za doprinose i poreze na plate	128.735	122.183
Obaveze za članarine i druge naknade	83.459	70.363
Ostale obaveze	6.635	5.796
	615.817	556.160

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

14. Dionički kapital

Registrovani dionički kapital sastoji se od 1.400.376 običnih dionica sa pojedinačnom nominalnom vrijednošću od 10,45 BAM.

Vlasnička struktura može se prikazati kako slijedi:

Direktni dioničari	31. decembar 2022.		31. decembar 2021.	
	%	vrijednost	%	vrijednost
Bingo d.o.o. Export import Tuzla	92,12	13.480.907	91,85	13.441.264
Marinović Božo	1,45	212.207	1,45	212.207
Ostali dioničari	6,43	940.815	6,70	980.458
	100,00	14.633.929	100,00	14.633.929

Krajnji vlasnik koji ima kontrolu	31. decembar 2022.		31. decembar 2021.	
	%		%	
Senad Džambić, Tuzla	92,12		91,85	

15. Prihodi iz ugovora s kupcima

	2022.	2021.
Vrste prihoda		
Prodati vlastiti proizvodi – nepovezanim licima	26.679.955	28.888.604
Prodati vlastiti proizvodi – povezanim licima	7.533.677	4.131.739
Prodana roba – nepovezanim licima	178.933	178.994
Prodana roba – povezanim licima	96.293	6.335
Rabati i knjižna odobrenja	(11.472.800)	(10.304.784)
	23.016.058	22.900.888
Vremenski period priznavanja prihoda		
a) U momentu transakcije	23.016,058	22,900,888
b) Tokom vremena	-	-
	23.016,058	22,900,888
Analiza prihoda po kupcima		
a) <i>Pravna lica</i>		
Prodati vlastiti proizvodi - veleprodaja	31.792.799	30.982.836
Prodana roba – veleprodaja	106.362	27.234
Rabati i knjižna odobrenja	(11,472,800)	(10,304,784)
	20,426,361	20,705,286
b) <i>Fizička lica</i>		
Prodati vlastiti proizvodi - maloprodaja	2.420.835	2.037.507
Prodana roba – maloprodaja	168.862	158.095
	2.589.697	2.195.602
	23,016,058	22,900,888

15.1 Stanja proistekla iz ugovora sa kupcima

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja od kupaca (Napomena 8.1)	544.301	1.422.133
Ugovorne obaveze (Napomena 11.5)	367.862	198.761

Ugovorne obaveze su se povećale za 169 hiljade BAM uslijed novih primljenih avansa od kupaca.

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

16. Ostali prihodi i dobici

	2022.	2021.
Prihodi od naplate šteta osiguranja	40.040	15.954
Viškovi zaliha	30.083	14.198
Prihodi od zakupnina	19.670	12.910
Dobici od promjene fer vrijednosti instrumenata kapitala po FVDG, neto	18.648	-
Otpis obaveza prema dobavljačima	17.719	96.808
Prihodi od prodaje sirovina i materijala, neto	13.420	13.006
Naplaćena otpisana potraživanja	9.294	5.414
Prihodi od ukidanja rezervisanja po sudskim sporovima	4.407	-
Neto dobici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme	2.907	-
Neto dobici od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja	1.630	-
Ostali prihodi	19.271	20.065
	177.089	178.355

17. Troškovi sirovina i materijala

	2022.	2021.
Etikete	3.546.333	3.361.544
Sirovine	2.672.409	2.563.134
Ambalaža	2.556.278	2.496.243
Materijal	931.434	866.784
Rezervni dijelovi	55.688	43.302
Sitan inventar	21.966	20.622
	9.784.108	9.351.629

18. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

	2022.	2021.
Bruto plaće zaposlenih	3.998.496	3.688.598
Ostale naknade zaposlenih	827.409	722.134
Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora	43.805	35.623
	4.869.710	4.446.355

19. Troškovi primljenih usluga

	2022.	2021.
Marketing	743.902	638.419
Troškovi vode	412.910	459.337
Održavanje	256.722	151.062
Komunalne usluge	47.271	58.239
Troškovi obezbjeđenja	35.335	47.510
Zakup	4.716	111.368
Ostali troškovi primljenih usluga	129.121	120.245
	1.629.977	1.586.180

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

20. Ostali poslovni rashodi i troškovi

	2022.	2021.
Naknade, takse i članarine	103.079	112.693
Poštanske usluge	44.383	50.912
Osiguranje	35.215	34.873
Bankarske usluge	24.674	19.267
Ostali nematerijalni troškovi	42.940	46.283
	250.291	264.028

21. Neto otpuštanja umanjenja vrijednosti finansijske imovine

	2022.	2021.
Ispravka vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto (Napomena 8.4.1)	(5.305)	(7.838)
Otpuštanje umanjenja vrijednosti ostale imovine po amortizovanom trošku, neto (Napomena 8.4.2)	50.698	217.703
	45.393	209.865

22. Ostali rashodi i gubici

	2022.	2021.
Gubici od usklađivanja vrijednosti zaliha	62.337	63.018
Rezervisanja za otpremnine i neiskorištene dane godišnjeg odmora	56.385	25.687
Manjkovi zaliha	2.228	351
Rezervisanja po susdskim sporovima	-	9.807
Neto gubici od otuđenja nekretnina postrojenja i opreme	-	5.755
Ostali rashodi i gubici	99.783	58.671
	220.733	163.289

23. Porez na dobit

Trošak poreza na dobit za godinu može se usaglasiti sa izvještajem o dobiti ili gubitku kako slijedi:

	2022.	2021.
Tekući porez na dobit	108.429	201.211
Odgođeni porez na dobit	-	-
Ukupni porez na dobit	108.429	201.211

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

23. Porez na dobit (nastavak)

Usaglašavanje oporezive dobiti iz poreznog bilansa sa računovodstvenom dobiti može se sumirati kako slijedi:

	2022.	2021.
Dobit prije oporezivanja	816.106	2.622.044
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 10%	81.611	262.204
<i>Korigovano za:</i>		
- Efekat porezno nepriznatih rashoda	83.423	58.711
- Efekat porezno nepriznatih prihoda	(10.135)	(33.471)
- Efekat porezne olakšice po osnovu ulaganja u proizvodnju	(46.470)	(86.233)
Tekući porez na dobit	108.429	201.211
Efektivna porezna stopa	13,29%	7,67%

Društvo je ostvarilo poresku olakšicu u skladu sa odredbama člana 36. Zakona o porezu na dobit u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, broj 15/16 i 15/20), koji definiše da se poreznom obvezniku koji izvrši investiranje iz vlastitih sredstava u proizvodnu opremu u vrijednosti više od 50% ostvarene dobiti tekućeg poreznog perioda, umanjuje obaveza obračunatog poreza na dobit za 30% iznosa u godini investiranja.

24. Zarada po dionici

Zarada po dionici se izračunava kako slijedi:

	2022.	2021.
Dobit ili gubitak koja pripada običnim dioničarima	707.677	2.420.833
Ponderisani prosječni broj običnih dionica	1.400.376	1.400.376
Osnovna zarada po dionici (u BAM)	0,51	1,73

Tokom 2021. i 2022. godine nije bilo efekata razrijeđivanja, stoga, razrijeđena zarada po dionici jednaka je osnovnoj zaradi po dionici.

25. Transakcije sa povezanim stranama

Subjekti se generalno smatraju povezanim ako su subjekti pod zajedničkom kontrolom ili ako jedan subjekt ima sposobnost da kontroliše drugi subjekt ili može vršiti značajan uticaj ili zajedničku kontrolu nad drugim subjektom u donošenju finansijskih i operativnih odluka. Prilikom razmatranja svakog mogućeg odnosa sa povezanom stranom, pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Povezane strane Društva su:

- vlasnik – Bingo d.o.o. export-import Tuzla;
- ostale povezane strane – članice grupacije kojoj Društvo pripada:
 - INGRAM d.d. Srebrenik,
 - Prehrana promet d.d. Gornja Tuzla,
 - Majevisa d.d. Srebrenik,
 - Tuzla Remont d.d. Tuzla,
 - Bingo Petrol d.o.o. Tuzla,
 - EKO Život d.o.o. Tuzla;

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

25. Transakcije sa povezanim stranama (nastavak)

- ključno upravljačko osoblje:
 - Fahrudin Salihović, direktor,
 - Sabrudin Hadžiabdić, predsjednik Nadzornog odbora od 27. juna 2022. godine
 - Amina Gutić, predsjednik Nadzornog odbora do 27. juna 2022. godine
 - Senad Džambić, član Nadzornog odbora od 27. juna 2022. godine
 - Miralem Mešković, član Nadzornog odbora od 27. juna 2022. godine
 - Edina Hukić, član Nadzornog odbora do 27. juna 2022. godine
 - Fuad Rahmanović, član Nadzornog odbora do 27. juna 2022. godine

25.1 Naknade ključnom upravljačkom osoblju

	2022.	2021.
Bruto plate članovima Uprave	74.935	76.748
Naknade članovima Nadzornog odbora	13.655	13.655
	88.590	90.403

25.2 Detaljne transakcije sa povezanim stranama

Sljedeće transakcije su nastale sa povezanim stranama:

	2022.	2021.
<i>Prodaja i nabavka proizvoda/robe i usluga</i>		
Prodaja proizvoda/robe društvu vlasniku	5.126.030	4.120.488
Prodaja proizvoda/robe ostalim povezanim stranama	6.388	4.917
Usluge pružene ostalim povezanim stranama	100	-
Nabavka proizvoda/robe i usluga od društva vlasnika	(625.719)	(505.921)
Nabavka proizvoda/robe i usluga od ostalih povezanih strana	(143.865)	(192.267)
	4.362.934	3.427.217

25.3 Nepodmireni iznosi po osnovu prodaja/nabavki proizvoda/robe i usluga

Sljedeći iznosi su ostali nepodmireni na kraju izvještajnog perioda, proistekli iz transakcija sa povezanim stranama:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Tekuća potraživanja</i>		
Društvo vlasnik	497	1.486.296
Ostale povezane strane	-	756
<i>Tekuće obaveze</i>		
Ostale povezane strane	(3.201)	(135.864)
	(2.704)	1.351.188

25.4 Krediti primljeni od povezanih strana

	2022.	2021.
Kredit od društva vlasnika		
Na početku godine	-	-
Odobreni krediti	1.000.000	-
Naplata kredita	(722.660)	-
Obračunata kamata	2.354	-
Plaćena kamata	(2.354)	-
Na kraju godine	277.340	-

25. Transakcije sa povezanim stranama (nastavak)

25.5 Uslovi poslovanja

Proizvodi/roba je prodana/usluga je isporučena povezanim stranama tokom godine na osnovu važećih cjenovnika i uslova koji bi bili dostupni trećim stranama.

26. Upravljanje finansijskim rizikom

Poslovanje Društva izloženo je tržišnom riziku (uključujući valutni rizik i rizik kamatne stope), kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

26.1 Tržišni rizik

Poslovanje Društva je primarno izloženo finansijskim rizicima promjena kurseva stranih valuta i kamatnih stopa.

Društvo obavlja određene transakcije u EUR. Budući da je konvertibilna marka (BAM) službeno vezana za EUR, Društvo nije izloženo riziku promjene kursa EUR.

Iznosi monetarne imovine i monetarnih obaveza Društva na dan izvještavanja, denominirani u EUR, bili su kako slijedi:

	31. decembar 2022. EUR	31. decembar 2021. EUR
Imovina		
Ostala potraživanja	-	75.896
Novac i novčani ekvivalenti	596	1.412
	596	77.308
Obaveze		
Obaveze prema dobavljačima	555.246	444.574
Ostale obaveze	37.945	50.464
	593.191	495.038

Društvo je izloženo riziku kamatne stope koji proizlazi iz uzetih kredita sa varijabilnim kamatnim stopama. Generalno, Društvo uzima dugotrajne kredite po varijabilnim kamatnim stopama, bez ikakvih „swap“ instrumenata. Tokom 2022. i 2021. godine, obaveze Društva po uzetim kreditima sa promjenjivim stopama uglavnom su denominirane u BAM i EUR.

Izloženost uzetih kredita Društva promjeni kamatne stope na kraju izvještajnog perioda iznosila je 4.643 hiljade BAM - 94% ukupnih kredita (2021.: 7.220 hiljada BAM – 100% ukupnih kredita).

Analiza efekata promjene kamatne stope vrši se za finansijske instrumente za koje je Društvo izloženo kamatnom riziku na dan izvještajnog perioda. Koristi se promjena stope od 50 baznih poena (0,5 pp) i predstavlja procjenu Uprave o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

U slučaju povećanja/smanjenja kamatnih stopa od 50 baznih poena (0,5 pp), ako sve ostale varijable ostanu nepromijenjene, rezultat Društva za godinu koja se je završila 31. decembra 2022. bi se smanjio/povećao za iznos od 23 hiljade BAM (2021.: 36 hiljada BAM).

26. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

26.2 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da ugovorna strana neće ispuniti svoje obaveze po finansijskom instrumentu ili ugovoru s kupcima, što dovodi do finansijskog gubitka. Kreditni rizik proizlazi iz novca i novčanih ekvivalenata, depozita u bankama, državnih obveznica, odobrenih kredita, ugovorne imovine, potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja. Kreditnim rizikom se upravlja na grupnoj osnovi.

Kontrola rizika procjenjuje kreditni kvalitet kupca na veliko, uzimajući u obzir njegov finansijski položaj, prošlo iskustvo i druge faktore. Individualni limiti rizika se određuju na osnovu internih ili eksternih rejtinga u skladu sa ograničenjima koja određuje Uprava. Poštovanje kreditnih limita od strane kupaca na veliko redovno se prati od strane linijskog menadžmenta.

Prodaja fizičkim licima se mora podmiriti u gotovini ili pomoću kreditnih kartica, čime se ublažava kreditni rizik. Ne postoje značajne koncentracije kreditnog rizika, bilo kroz izloženost prema pojedinačnim kupcima, određenim industrijskim sektorima i/ili regijama.

Knjigovodstveni iznosi finansijske imovine evidentirane u finansijskim izvještajima, umanjeni za ispravke vrijednosti, predstavljaju maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti bilo kojeg pribavljenog kolaterala (koji su generalno samo mjenice).

26.3 Rizik likvidnosti

Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavanjem dovoljno novčanih sredstava, raspoloživošću finansiranja putem kredita i adekvatnim iznosom odobrenih kredita kako bi se ispunile obaveze po dospeljeću.

Na kraju izvještajnog perioda Društvo je imalo visokolikvidna sredstva (kao što su novac i novčani ekvivalenti i vlasnički instrumenti po FVDG) u iznosu od 1.135 hiljada BAM (31. decembar 2021.: 1.078 hiljada BAM) za koje se očekuje da će biti spremne za korištenje za upravljanje rizikom likvidnosti.

Politika Društva za upravljanje likvidnošću uključuje projiciranje novčanih tokova u glavnim valutama (BAM i EUR) i uzimajući u obzir nivo likvidnih sredstava (kao što je gore opisano) potrebnih za ispunjavanje ovih obaveza.

Tabele u nastavku analiziraju finansijske obaveze Društva u relevantnim grupama po ročnosti na osnovu njihovih ugovornih dospeljeća. Iznosi prikazani u tabeli su ugovorni nediskontovani novčani tokovi.

	Manje od 6 mjeseci	6 do 12 mjeseci	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina	Preko 5 godina	Ukupni ugovoreni novčani tokovi	Knjigovo- dstveni iznos
Na dan 31. decembra 2022.							
Obaveze prema dobavljačima	2.353.129	-	-	-	-	2.353.129	2.353.129
Obaveze po uzetim kreditima	1.357.637	1.634.212	2.028.240	-	-	5.020.089	4.920.033
Obaveze po osnovu najmova	70.140	70.140	140.280	201.960	30.042	512.562	468.512
	3.780.906	1.704.352	2.168.520	201.960	30.042	7.885.780	7.741.674

PIVARA d.d. Tuzla
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu završenu 31. decembra 2022.

(Svi iznosi su prikazani u BAM, osim ukoliko nije drugačije navedeno)

26. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

26.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

	Manje od 6 mjeseci	6 do 12 mjeseci	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina	Preko 5 godina	Ukupni ugovoreni novčani tokovi	Knjigovo- dstveni iznos
Na dan 31. decembra 2021.							
Obaveze prema dobavljačima	1.893.682	-	-	-	-	1.893.682	1.893.682
Obaveze po uzetim kreditima	1.352.191	1.352.160	2.704.320	2.028.240	-	7.436.911	7.220.167
Obaveze po osnovu najmova	17.880	17.880	35.760	126.000	-	197.520	174.351
	3.263.753	1.370.040	2.740.080	2.154.240	-	9.528.113	9.288.200

26.4 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Neke stavke finansijske imovine i finansijskih obaveza Društva vrednuju se po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda. Sljedeća tabela daje informacije o tome kako se utvrđuju fer vrijednosti ove finansijske imovine i finansijskih obaveza (posebno, tehnika vrednovanja i korišteni ulazni podaci).

	Fer vrijednost na		Hijerarhija fer vrijednosti	Tehnike vrednovanja i ulazni podaci
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.		
<i>Dionice</i>				
- Energonova d.d. Sarajevo	518.240	518.240	Nivo 1	Kotirane tržišne cijene
- Ozon d.d. Travnik	275.400	255.960		
- Metalotehna d.d. Tuzla	49.660	49.660		
- ZIF Eurofond-1 d.d. Tuzla	6.904	7.874		
- Tuzlanska banka d.d. Tuzla	438	260		
	850.642	831.994		

Za potraživanja od kupaca, obaveze prema dobavljačima, ugovorne obaveze, kao i novac i novčane ekvivalente, knjigovodstvena vrijednost predstavlja razumnu aproksimaciju fer vrijednosti.

Razlike su identifikovane samo za sljedeće dugotrajne imovine i dugotrajne obaveze mjerene po amortizovanom trošku:

	Knjigovodstveni iznos	Hijerarhija fer vrijednosti	Fer vrijednost
Na dan 31. decembra 2022.			
Odobreni krediti	6.313	Nivo 2	5.472
Obaveze po uzetim kreditima	4.920.033	Nivo 2	4.900.251
	4.926.346		4.905.723
Na dan 31. decembra 2021.			
Odobreni krediti	202.297	Nivo 2	167.206
Obaveze po uzetim kreditima	7.220.167	Nivo 2	6.813.257
	7.422.464		6.980.463

26. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

26.4 Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

26.4.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata Društva koji se ne mjere po fer vrijednosti na trajnoj osnovi (ali za koje se zahtijeva objava fer vrijednosti) (nastavak)

Nivo 2 fer vrijednosti gore navedenih finansijskih instrumenata se zasniva na diskontovanim novčanim tokovima koristeći tekuću tržišnu kamatnu stopu za slične instrumente.

27. Upravljanje kapitalom

27.1 Upravljanje rizicima

Ciljevi Društva pri upravljanju kapitalom su:

- očuvanje svoje sposobnosti da nastavi pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, tako da može nastaviti da obezbjeđuje povrat dioničarima i koristi za druge zainteresirane strane, i
- održavanje optimalne strukture kapitala kako bi se smanjio trošak kapitala.

U cilju održavanja ili prilagođavanja strukture kapitala, Društvo može prilagoditi iznos dividendi isplaćenih dioničarima, vratiti kapital dioničarima, izdati nove dionice ili prodati imovinu radi smanjenja duga.

Društvo prati kapital na osnovu odnosa zaduženosti - neto dug podijeljen sa ukupnim kapitalom (kao što je prikazano u izvještaju o finansijskom položaju).

Koeficijenti zaduženosti na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine bili su kako slijedi:

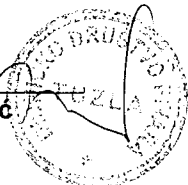
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Neto dug	5.104.115	7.148.751
Ukupni kapital	28.156.355	27.448.678
Omjer neto duga i kapitala	18,13%	26,04%

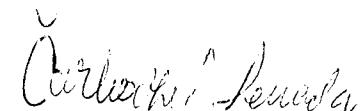
28. Događaji nakon datuma izvještajnog perioda

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izvještajnog perioda i do datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja koji zahtijevaju usklađivanje ili objavljivanje u finansijskim izvještajima.

Odobreno dana 28. aprila 2023. godine, u ime i za račun Društva, od strane:

Fahrudin Salihović
Direktor

Senada Čorhodžić
Šef sektora računovodstva

Prilog 1

2.022	2.023	Indeks
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI	2.023	Indeks
A Prihodi iz ugovora sa kupcima	25.433.398	117
1. Prihodi od prodaje robe	275.226	125
2. Prihodi od prodaje gotovih proizvoda	25.158.172	117
3. Prihodi od pruženih usluga		
B Ostali prihodi i dobici	234.284	40
C Ukupno prihodi	25.667.682	116
D Poslovni rashodi	22.822.097	114
1. Nabavna vrijednost prodane robe	124.241	132
2. Promjene vrijednosti zaliha g-proizvoda i proizvod u toku	-572.016	
3. Troškovi sirovina i materijala	9.784.108	123
4. Troškovi energije i goriva	2.597.767	108
5. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	4.826.299	103
5.1. Troškovi naknade ostalim fizičkim licima	43.806	93
6. Amortizacija	3.273.179	106
7. Troškovi primljenih usluga	2.487.584	83
8. Ostali poslovni rashodi i troškovi	257.129	147
E Ostali rashodi i gubici	2.029.480	89
Ostali rashodi i gubici	1.879.724	91
Finansijski rashodi	149.756	63
F Ukupni rashodi	24.851.577	112
G Dobit iz redovnog poslovanja	816.105	248
	2.021.806	

Procjena očekivanog budućeg razvoja

• Nije bilo značajnih događaja nastalih nakon završetka poslovne godine do predaje finansijskog izvještaja.

Značajni događaji nastali u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskog izvještaja

U smislu odredbi čl. 42. i 43. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/21), navodimo sljedeće podatke koji upotpunjuju objektivnu prikaz finansijskog položaja i poslovanja pravnog lica:

za period od 01.01.2022 do 31.12.2022.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU

Sifra djelatnosti

11.05 /15.960 po SKD

Jedinstveni identifikacioni broj (JIB)

4209184890004

Sifra opštine

094

Sjedište i adresa

Martina Titia 163 Tuzla

Naziv pravnog lica

Pravna ud. Tuzla

FINANSIJSKO-FINANSIJSKO
INFORMATIČKA AGENCIJA
POSLOVNA JEDINICA TUZLA I 12

20-12-2022

Izjava o grupiranim aktivnostima u vezi s istraživanjem i razvojem MRS 38

- Društvo nema zabilježene aktivnosti u vezi istraživanja i razvoja u smislu MRS 38

Informacije o otkupu vlastitih dionica, odnosno udjela

- Društvo ne vrši otkup vlastitih dionica.

Informacije o poslovnim segmentima MRS 14

- Društvo nema poslovnih segmenata u smislu MRS 14

Korišteni finansijski instrumenti od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnost poslovanja

- Nisu korišteni finansijski instrumenti od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja.

Izloženost tržišnom, kreditnom, riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju pravnog lica, i strategija za upravljanje navedenim rizicima i ocjenu njihove efikasnost

- Društvo koristi kredit od Asa banke i kao takvo izloženo je riziku kamatne stope koja je varijabilna.

Do sada to nije imalo negativan uticaj na poslovanje čak naprotiv kao dio velike kompanije Bingo uspijevala je smanjivati kamatne stope.

Društvo preko prodajne politike i određivanja kreditnih i valutnih limita temeljno prati potraživanja od kupaca i rizik od nenaplaćenih potraživanja svodi na minimum. Sa velikim kupcima se uglavnom ugovara avansno plaćanje a sa malim postoji i mjenica kao sistem obezbjeđenja naplate od istih.

Mjere na zaštiti životne sredine

- Upravljanje okolišem čini osnovni dio predanosti društvenoj odgovornosti te je ugrađeno u politike, sisteme upravljanja i postupke.

Sagledavajući ukupnu problematiku otpadnih voda kao i obaveze koje proizlaze iz donesenih zakonskih propisa u oblasti upravljanja vodama, Pivara je utvrdila dva cilja:

- da optimizacijom svih proizvodnih procesa smanji utrošak normativa pojedinih sirovina i svježe vode, a time i količinu i stepen zagađenja otpadnih voda u čemu je u potpunosti uspjela;
da odgovarajućim predtretmanom otpadnih voda kvalitet voda dovede do nivoa koji je u skladu sa propisanim i utvrđenim kvalitetom otpadnih voda za ispuštanje u recipijent-sistem javne kanalizacije. Ostvarenje ovog cilja je u toku.

Od strane certificiranih firmi redovno se vrše monitorinzi otpadnih voda, emisija u zrak (toplinskog postrojenja, amonijaka, ugljendioksida i organske prašine, uticaja buke na okoliš). Monitoring otpada vrši se redovno od strane stručnjaka za upravljanje otpadom. Vršiti se redovno izvještavanje ministarstava okoliša, Agencije za vode rijeke Save i Fonda za zaštitu okoliša.

Reciklažni otpad (sekundarne sirovine – folije od sirovine, najlon, PET, limenke, karton-papir i tvrda plastika) se presuju, te deponuje u reciklažnom dvorištu, dok se otpadno staklo odlaže u plastične posude, nakon čega preuzima ovlaštena firma za preuzimanje ove vrste otpada („Eko – Sirovina” - Tuzla).

Sa firmom FKO ŽIVOT d.o.o. Tuzla je potpisan ugovor o prenosu obaveza na ovlaštenog operatera sistema te se na taj način upravlja ambalažom i ambalažnim otpadom.

Opasni otpad koji nastaje u proizvodnji (otpadne masti i ulja, otpadni mazut, plastične boce od opasnih materija, hemijski otpad, biološki otpad i slično) u sklopu programa upravljanja otpadom redovno preuzimaju ovlašteno preduzeće.

Prikaz primijenjenih pravila korporativnog upravljanja

- Društvo je organizovano kao dioničarsko Društvo i pridržava se procedura oko načina rada Skupštine, Nadzornog odbora što je regulisano Aktima Društva.

Društvo sastavlja svoje finansijske izvještaje u skladu sa zakonima, podzakonskim aktima kao i međunarodnim računovodstvenim standardima/međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

U cilju pružanja eksternog i objektivnog dokaza da finansijski izvještaji Društva nepristrasno predstavljaju finansijsko stanje i rezultate Društva, Društvo za godišnju reviziju angažuje nezavisnog, kompetentnog i kvalifikovanog revizora .

Sve informacije koje mogu biti od utjecaja na donošenje odluke o ulaganju u vrijednosne papire Društva biće objavljene odmah i istovremeno svim osobama koje bi za to mogle biti zainteresirane, obuhvaćajući u jednakoj mjeri i pozitivne i negativne informacije, sa ciljem da se korisniku informacija omogući potpuno razumijevanje i pravilna ocjena stanja Društva.

Društvo svoje izvještaje o poslovanju za koje je propisano da se objavljuju, objavljuje na web stranici Sarajevske berze (SASE).

Lista dioničara: Na web stranici Sarajevske berze SASE objavljeno je top deset dioničara Društva.

Putem svoje web stranice Društvo objavljuje informacije koji se tiču događaja koji su bitno obilježili rad Društva.

Prava dioničara proizilaze iz zakona i Statuta Društva kao i Poslovnika o radu Skupštine.

Za Pivara d.d. Tuzla

dr.sci. Fahrudin Salihović direktor

Odgovorno lice